

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 26.6.2002
COM(2002) 341 τελικό

2002/0136 (CNS)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος, δύναμη εκσυγχρονισμού και αλλαγής

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για τη θέσπιση τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την
απασχόληση**

(υποβλήθηκε από την Επιτροπή)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος, δύναμη εκσυγχρονισμού και αλλαγής

Πρόταση
ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
για τη θέσπιση τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την
απασχόληση

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σύνοψη	4
Εισαγωγή.....	6
1. Ο κοινωνικός διάλογος, κλειδί για καλύτερη διακυβέρνηση.....	8
1.1. Βελτίωση της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους	9
1.2. Μεγαλύτερη προβολή του κοινωνικού διαλόγου.....	11
1.3. Ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων	11
1.3.1. Το ευρωπαϊκό επίπεδο.....	11
1.3.2. Το εθνικό επίπεδο.....	12
1.3.3. Το τοπικό επίπεδο	12
1.3.4. Η επιχείρηση	13
2. Ο κοινωνικός διάλογος, δύναμη οικονομικού και κοινωνικού εκσυγχρονισμού	13
2.1. Διάρθρωση της συνεννόησης.....	14
2.2. Ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στις διάφορες πτυχές της στρατηγικής της Λισσαβώνας.....	16
2.3. Διεύρυνση και εμπλουτισμός του κοινωνικού διαλόγου	18
2.3.1. Ενίσχυση της θέσης και του πεδίου εφαρμογής της διαπραγμάτευσης.....	18
2.3.2. Τομεακός κοινωνικός διάλογος.....	19
2.3.3. Ο διεπαγγελματικός κοινωνικός διάλογος	20
2.4. Βελτίωση της παρακολούθησης και της εφαρμογής.....	20
2.4.1. Οι κατευθυντήριες γραμμές ή τα πλαίσια δράσης	21
2.4.2. Οι συμφωνίες δυνάμει του άρθρου 139	21
3. Κοινωνικός διάλογος και διεύρυνση, ένα διακύβευμα αποφασιστικής σημασίας για την Ένωση	23
3.1. Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και των συντελεστών του.....	23

3.2. Ανάπτυξη του ρόλου του κοινωνικού διαλόγου στο πλαίσιο της προενταξιακής στρατηγικής.....	23
3.3. Προσαρμογή των οργάνων.....	24
4. Η διεθνής διάσταση του κοινωνικού διαλόγου	24
4.1. Οι διμερείς και περιφερειακές σχέσεις.....	24
4.2. Οι πολυμερείς σχέσεις.....	25
Παραρτήματα	27
ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση	33

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος, δύναμη εκσυγχρονισμού και αλλαγής

Σύνοψη

Ο κοινωνικός διάλογος και η ποιότητα των εργασιακών σχέσεων αποτελούν κεντρικό χαρακτηριστικό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Στα Ευρωπαϊκά Συμβούλια και στις προηγούμενες συνόδους κορυφής για τις κοινωνικές υποθέσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Λάακεν και τη Βαρκελώνη, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων, οι κοινωνικοί εταίροι και η Επιτροπή τόνισαν τον ρόλο του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα για την προώθηση του εκσυγχρονισμού και της αλλαγής μέσα στην Ένωση και τις υποψήφιες χώρες.

Η Συνθήκη αναθέτει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα να προωθεί και υποστηρίζει τον κοινωνικό διάλογο. Στην παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή διατυπώνει τις απόψεις της για το μέλλον του κοινωνικού διαλόγου, ο οποίος μπορεί να λειτουργήσει ως κλειδί για την καλύτερη διακυβέρνηση της διευρυμένης Ένωσης και ως κινητήρια δύναμη των οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων. Προτείνει επίσης συγκεκριμένα μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου σε διάφορα επίπεδα και μορφές. Η προσέγγιση αυτή εμπνέεται από τη δήλωση των κοινωνικών εταίρων, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν, καθώς και από τον προβληματισμό της ομάδας υψηλού επιπέδου για τις εργασιακές σχέσεις.

1. Ο κοινωνικός διάλογος είναι μία **κινητήρια δύναμη για οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις**. Η στρατηγική της Λισσαβώνας τονίζει τον ρόλο του κοινωνικού διαλόγου για την αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, όπως είναι η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και των προσόντων, ο εκσυγχρονισμός της οργάνωσης της εργασίας, η προώθηση των ίσων ευκαιριών και της πολυμορφίας ή η χάραξη πολιτικών για την παράταση του επαγγελματικού βίου. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων είναι ο καταλληλότερος τρόπος για την πραγματοποίηση προόδου στον τομέα του εκσυγχρονισμού και της διαχείρισης της αλλαγής.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανακοίνωση

- καλεί τους ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους να αναπτύξουν περαιτέρω τον αυτόνομο διάλογο και να καταρτίσουν κοινά προγράμματα εργασίας, όπως προτάθηκε στη δήλωση του Λάακεν και υποστηρίχθηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης·
- καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να ανταποκριθούν στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης και να υποβάλουν ετήσια έκθεση για τη συμβολή τους·
- υποστηρίζει την ενίσχυση των συνεννοήσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων για την οικονομική και κοινωνική πολιτική, και προτείνει επίσης να συσταθεί μια νέα «τριμερής κοινωνική σύνοδος κορυφής», η οποία θα λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας·

- επιθυμεί να ενισχυθεί η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην ανοικτή διαδικασία συντονισμού, συμπεριλαμβανομένης της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους πριν από τη σύνταξη των προτάσεων των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, έτσι ώστε να μπορούν οι κοινωνικοί εταίροι να συμβάλουν καλύτερα·
  - επιζητεί να αυξηθεί η τεχνική βοήθεια που παρέχεται στους κοινωνικούς εταίρους κατά τρόπο ώστε να είναι σε θέση να αναφέρουν για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.
2. Η καλύτερη διακυβέρνηση της διευρυμένης Ευρώπης βασίζεται στη συμμετοχή όλων των συντελεστών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και εφαρμογής. Οι κοινωνικοί εταίροι κατέχουν μοναδική θέση μέσα στην κοινωνία των πολιτών, επειδή αυτοί βρίσκονται στην καλύτερη θέση να εξετάζουν ζητήματα που αφορούν την εργασία και επειδή μπορούν να διαπραγματεύονται δεσμευτικές συμφωνίες. Για την προώθηση του ρόλου του κοινωνικού διαλόγου στην ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, για την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ εθνικού και ευρωπαϊκού επιπέδου και για να γίνουν τα αποτελέσματα του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου καλύτερα γνωστά, ιδίως ενόψει της διεύρυνσης, η παρούσα ανακοίνωση περιέχει ένα σύνολο συγκεκριμένων προτάσεων:
- τη διοργάνωση «ευρωπαϊκού συνεδρίου για τον κοινωνικό διάλογο»·
  - τη διοργάνωση εθνικών «στρογγυλών τραπεζών»·
  - βελτιωμένες διαδικασίες διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους για τις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και να εξασφαλισθεί ότι αυτή ικανοποιεί τις ανάγκες όλων των ενδιαφερόμενων συντελεστών.
3. Προετοιμάζοντας τη διεύρυνση. Η παρούσα ανακοίνωση υπογραμμίζει τον ζωτικό ρόλο και τις αδυναμίες του κοινωνικού διαλόγου στις υποψήφιες χώρες. Στον τομέα αυτόν, υπήρξε μεγάλη πρόοδος στην τελευταία δεκαετία με τη βοήθεια των κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών. Ωστόσο πρέπει ακόμα να γίνουν πολλά για την ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και για να συμμετάσχουν καλύτερα στην ενταξιακή διαδικασία. Η παρούσα ανακοίνωση προσδιορίζει τα υπάρχοντα και νέα μέτρα για την υποβοήθηση αυτής της διαδικασίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γνωστό ότι ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα του ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνίας και ανάπτυξης, μαζί με την ποιοτική κοινωνική προστασία, την επένδυση στην εκπαίδευση και τα προσόντα και τις μεταρρυθμίσεις που αποβλέπουν στη βελτίωση του δυναμισμού της οικονομίας¹. Ο ρόλος αυτός του κοινωνικού διαλόγου βασίζεται στην πρωτότυπη και αναντικατάστατη φύση του: οι κοινωνικοί εταίροι εκπροσωπούν άμεσα τα συμφέροντα και την προβληματική του κόσμου της εργασίας, από τις συνθήκες εργασίας μέχρι την ανάπτυξη της συνεχούς κατάρτισης, τον καθορισμό των κανόνων μισθοδοσίας, και κυρίως, έχουν την ικανότητα να δεσμεύονται με τρόπο αυτόνομο σε ένα διάλογο ο οποίος μπορεί να οδηγήσει σε συλλογικές συμβάσεις που αφορούν το σύνολο των ανωτέρω ζητημάτων.

Πρόκειται για μια πραγματικότητα η οποία έχει τις ρίζες της στην ιστορία της ευρωπαϊκής ηπείρου και αποτελεί διακριτικό γνώρισμα της Ένωσης σε σύγκριση με το μεγαλύτερο μέρος των περιοχών του κόσμου. Σημαίνει ότι ο κοινωνικός διάλογος, υπό τις διάφορες μορφές του στα διάφορα κράτη μέλη, είναι ταυτόχρονα ένα στοιχείο δημοκρατικής διακυβέρνησης και οικονομικού και κοινωνικού εκσυγχρονισμού, ζητήματα τα οποία αποτελούν προτεραιότητες της στρατηγικής της Λισσαβώνας για την προσεχή δεκαετία.

Η επίτευξη των στρατηγικών στόχων, όπως καθορίστηκαν στη Λισσαβώνα, δηλαδή η επίτευξη της πλήρους απασχόλησης και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη δραστηριοποίηση των κοινωνικών εταίρων, σε όλα τα επίπεδα. Αυτοί βρίσκονται στην καλύτερη θέση να ανταποκριθούν στην ουσιαστική πρόκληση αυτής της στρατηγικής: **τη θετική διαχείριση της αλλαγής**, που θα επιτρέψει τη συμφιλίωση της αναγκαίας για τις επιχειρήσεις ευελξίας και της αναγκαίας για τους μισθωτούς ασφάλειας, ιδίως σε μία εποχή που η οικονομία υφίσταται σημαντικές αναδιαρθρώσεις. Ένας φιλόδοξος και δραστήριος κοινωνικός διάλογος αναμένεται συνεπώς να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων ως μία ευέλικτη, αποτελεσματική και μη συγκρουσιακή μέθοδος προσαρμογής καθώς επίσης και ως μέσο για την επίλυση των εμποδίων για τον εκσυγχρονισμό. Για τον λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη, τον Μάρτιο του 2002, κάλεσε τους κοινωνικούς εταίρους να δραστηριοποιηθούν σε τομεακό και γεωγραφικό επίπεδο με σκοπό την επίτευξη αυτών των στόχων και να καθορίσουν ένα πολυετές πρόγραμμα εργασίας. Ο ρόλος τους βασίζεται σε ένα ήδη πλούσιο κεκτημένο: οι διαπραγματεύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατέληξαν σε συμφωνίες για τη γονική άδεια, την εργασία μερικού χρόνου, τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου και την τηλεργασία. Ο ρόλος αυτός πρέπει όμως να ενισχυθεί στο εξής, χάρη στη νέα ανάπτυξη συνεννοήσεων για την απασχόληση, την οικονομική πολιτική και την κοινωνική προστασία, και χάρη στον καθορισμό νέων μορφών συμβολής στην υλοποίηση της στρατηγικής των οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, ιδίως στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συντονισμού των πολιτικών απασχόλησης.

Όντας κινητήρια δύναμη του εκσυγχρονισμού της οικονομίας και του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, ο κοινωνικός διάλογος επιβεβαιώνει την κεντρική και πρωτότυπη θέση του στη **δημοκρατική διακυβέρνηση** της Ευρώπης. Είναι ανάγκη να ενδυναμωθεί η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ένωσης και των θεσμικών οργάνων της, σύμφωνα και με τις προτάσεις του Λευκού Βιβλίου για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση², χάρη σε μία ενισχυμένη διαβούλευση που θα βασίζεται στις

---

¹ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης, παράγραφος 22.

² COM(2001) 428 τελικό

διαδικασίες που δρομολογήθηκαν από το 1992, βάσει της Συνθήκης. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στην προοπτική της προσεχούς διεύρυνσης, τη στιγμή που στις υποψήφιες χώρες διαπιστώνεται μία σχετική αδυναμία στο χώρο των κοινωνικών εταίρων και του αυτόνομου κοινωνικού διαλόγου, ιδίως σε τομεακό επίπεδο, η οποία δεν μπορεί παρά να έχει επίδραση στη διακυβέρνηση της μελλοντικής διευρυμένης Ένωσης.

Εξάλλου, η δραστηριοποίηση των κοινωνικών εταίρων εντάσσεται στη λογική της ανακοίνωσης «Ένα όραμα για την Ευρώπη» όπου η Επιτροπή προσδιορίζει ως ένα από τα θεμελιώδη καθήκοντα της Ένωσης την εδραίωση του μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης και του κοινωνικού μοντέλου, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ταυτόχρονα η ευημερία και η αλληλεγγύη.

Απέναντι σε αυτά τα αποφασιστικής σημασίας διακυβεύματα για την Ευρώπη, η Επιτροπή έχει συνείδηση των ιδιαίτερων αρμοδιοτήτων που της αναθέτει η Συνθήκη η οποία επιφορτίζει την Επιτροπή με το καθήκον «να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε κοινοτικό επίπεδο και [να] λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους...»³. Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται σε έναν ενδελεχή προβληματισμό στον οποίο συνέβαλαν εμπειρογνώμονες και συντελεστές στον τομέα των εργασιακών σχέσεων καθώς και οι κοινωνικοί εταίροι:

- Η Επιτροπή συγκρότησε το 2001 μία ομάδα υψηλού επιπέδου για τις εργασιακές σχέσεις ενόψει της αλλαγής, η οποία είναι επιφορτισμένη με τη μελέτη των διακυβευμάτων και των μέσων για την ανανέωση των εργασιακών σχέσεων και η οποία υπέβαλε την έκθεσή της τον Φεβρουάριο του 2002.
- Σε μία κοινή εισήγηση που υποβλήθηκε με την ευκαιρία της συνόδου κορυφής για τα κοινωνικά θέματα στο Λάακεν, οι ευρωπαϊοί κοινωνικοί εταίροι καθόρισαν το πλαίσιο μιας νέας φάσης του κοινωνικού διαλόγου. Το πλαίσιο αυτό αφορά, αφενός, την εκλογίκευση των συνεννοήσεων στο πλαίσιο ενός και μόνο οργάνου: την τριμερή κοινωνική σύνοδο κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση, και αφετέρου, την εμβάθυνση του διμερούς κοινωνικού διαλόγου μέσω της έγκρισης ενός προγράμματος εργασίας.

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος βρίσκεται στο σταυροδρόμι. Διαθέτει ένα σημαντικότατο πεδίο δράσης που διευρύνεται ακόμα περισσότερο με την πρακτική της προσεχούς διεύρυνσης και όλα όσα τη συνοδεύουν. Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος προσδιορίζεται από τις ισχυρές αξίες της συμμετοχής και της ευθύνης που βασίζονται σε στέρεες εθνικές παραδόσεις και παρέχουν το κατάλληλο πλαίσιο για έναν ελεγχόμενο εκσυγχρονισμό, συμπεριλαμβανομένου και αυτού στις υποψήφιες χώρες. Για να μπορέσει να επιτελέσει ικανοποιητικά τον ρόλο αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο κοινωνικός διάλογος οφείλει ωστόσο να εμπλουτίσει τις πρακτικές του, να διαφοροποιήσει τα μέσα δράσης και να αξιοποιήσει πλήρως τις συμβατικές δυνατότητες που του αναλογούν. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τους άξονες για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου σε μία διευρυμένη Ευρώπη.

---

³ άρθρο 138-1

1. Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ, ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Μεταξύ των συντελεστών της κοινωνίας των πολιτών, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν ένα ρόλο και ένα αντίκτυπο με ξεχωριστή σημασία⁴. Ο ρόλος και ο αντίκτυπος αυτός απορρέουν από την ίδια τη φύση των ζητημάτων και των συμφερόντων που εκπροσωπούν οι κοινωνικοί εταίροι και τα οποία συνδέονται με τον κόσμο της εργασίας: οι συνθήκες εργασίας, ο καθορισμός των κανόνων μισθοδοσίας, η συνεχής κατάρτιση, ιδίως στις νέες τεχνολογίες, η οργάνωση της εργασίας και του χρόνου εργασίας για τον συνδυασμό ευελιξίας και ασφάλειας, είναι μερικά από τα παραδείγματα των ειδικών θεμάτων που οι κοινωνικοί εταίροι, εκπρόσωποι των μισθωτών και των εργοδοτών, νομιμοποιούνται να διαπραγματεύονται. Η υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας, η οποία βασίζεται σε μία ημερήσια διάταξη που εμπεριέχει την οικονομική και κοινοτική πολιτική, διευρύνει και ανανεώνει το πεδίο των θεμάτων που εμπίπτουν στην ειδική αρμοδιότητα των κοινωνικών εταίρων. Οι κοινωνικοί εταίροι έχουν εξάλλου τη δυνατότητα, αναγνωρισμένη από τη Συνθήκη, να δεσμεύονται σε ένα πραγματικό αυτόνομο κοινωνικό διάλογο, δηλαδή να διαπραγματεύονται με ανεξάρτητο τρόπο συμφωνίες οι οποίες γίνονται κανόνες δικαίου. Πρόκειται για την ικανότητα διαπραγμάτευσης συμφωνιών που δίνει στον κοινωνικό διάλογο μία ξεχωριστή θέση. Τέλος, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να επιφορτίζονται, εάν το θελήσουν με τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό επίπεδο, και αυτές περιέχουν συχνά διατάξεις που τους επιτρέπουν να τις προσαρμόζουν στις ειδικές περιστάσεις.

Από το 1985 ξεκίνησε ο αυτόνομος διάλογος μεταξύ των ευρωπαϊκών οργανώσεων, προοίμιο της δημιουργίας ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου συμβατικών σχέσεων. Η έναρξη ισχύος της συνθήκης του Μάαστριχτ άνοιξε το δρόμο για ένα νέο στάδιο μετατρέποντας σε θεσμό τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην εκπόνηση του κοινοτικού κοινωνικού δικαίου. Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος καλύπτει σήμερα δύο θεμελιώδεις λειτουργίες: τη διαβούλευση και τη διαπραγμάτευση.

Η Επιτροπή στηρίζει εξάλλου την ανάπτυξη διαλόγου με τους άλλους συντελεστές της κοινωνίας των πολιτών, συγκεκριμένα τις ΜΚΟ. Στη συνέχεια του Λευκού Βιβλίου για τη διακυβέρνηση, η Επιτροπή εξέδωσε στις 5 Ιουνίου 2002 ανακοίνωση με θέμα «Οι γενικές αρχές και τα ελάχιστα πρότυπα διαβούλευσης» που απευθύνεται στην κοινωνία των πολιτών και διευκρινίζει τους τομείς, τους συντελεστές και την πορεία των διαδικασιών διαβούλευσης. Πρόκειται για μία απάντηση στα αυξανόμενα αιτήματα για συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και για ένα εργαλείο για την καλύτερη κατανόηση όλων των διαστάσεων των προβλημάτων, με την συμμετοχή του συνόλου των ενδιαφερόμενων μερών.

Οι κοινωνικοί εταίροι αναμένεται να αναπτύξουν πρωτοβουλίες ή συγκεκριμένες συνεργασίες με τις οργανώσεις που παρεμβαίνουν στους σχετικούς με τη δραστηριότητά τους τομείς.

Η Επιτροπή επιθυμεί την προώθηση και τη βελτίωση της συμβολής του κοινωνικού διαλόγου για μια καλύτερη ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, μέσα από ένα σύνολο προτάσεων που αφορούν σημαντικότερους τομείς: τη βελτιωμένη διαβούλευση, την αντιπροσωπευτικότητα των κοινωνικών εταίρων, την ενισχυμένη διάρθρωση και συμμετοχή των διαφορετικών επιπέδων, καθώς επίσης και διαφάνεια του διαλόγου.

⁴ Λευκό βιβλίο για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, σ. 18

1.1. Βελτίωση της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους

Το Λευκό Βιβλίο για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση υπογραμμίζει ότι μία αποτελεσματική και διαφανής διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη για τον καθορισμό των πολιτικών είναι ουσιώδης παράγοντας για τη *βελτίωση της ποιότητας των κανονιστικών διατάξεων*. Άλλωστε, η Συνθήκη, προβλέπει ήδη, στο άρθρο 138, μία διαδικασία υποχρεωτικής διαβούλευσης σε δύο στάδια: πριν από την υποβολή των προτάσεων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, η Επιτροπή οφείλει να ζητά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων για τον ενδεχόμενο *προσανατολισμό* της κοινοτικής δράσης· μετά το πρώτο αυτό στάδιο, εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι είναι ευκατάρχη η κοινοτική δράση, οφείλει να ζητά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων για το *περιεχόμενό* της.

Οι διαβουλεύσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν για δώδεκα θέματα από το 1993 και μετά (βλ. παράρτημα 3). Πρόκειται για μία βαθύτατα πρωτότυπη διαβούλευση διότι έχει διττό χαρακτήρα:

- Επιτρέπει να ληφθεί υπόψη η γνώμη των ενδιαφερόμενων μερών και να μετρηθεί ο αντίκτυπος των ενδεχόμενων κανονιστικών διατάξεων. Η Επιτροπή μπορεί με τον τρόπο αυτόν να διατυπώσει πολιτικές οι οποίες είναι, ως προς τη μορφή και ως προς το περιεχόμενο, κατάλληλα προσαρμοσμένες στα εξεταζόμενα προβλήματα αλλά και να ενσωματώσει τον στόχο του κοινωνικού εκσυγχρονισμού και της βελτίωσης ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- Μπορεί να καταλήξει σε έναν αυτόνομο κοινωνικό διάλογο, σε διεπαγγελματικό και τομεακό επίπεδο, και ενδεχομένως σε συμφωνίες οι οποίες στη συνέχεια ενσωματώνονται στο κοινοτικό δίκαιο⁵. Επιτρέπει με τον τρόπο αυτό τη μεταφορά στην πράξη, με τρόπο συγκεκριμένο, της αρχής της κοινωνικής επικουρικότητας: οι κοινωνικοί συντελεστές είναι εκείνοι που κατά πρώτο λόγο πρέπει να βρουν τις κατάλληλες λύσεις στο πεδίο της αρμοδιότητάς τους, και τα κοινοτικά θεσμικά όργανα παρεμβαίνουν, με πρωτοβουλία της Επιτροπής, μόνο σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων⁶.

Η Επιτροπή προτίθεται να διαβουλευέται με τους κοινωνικούς εταίρους επί των κυριότερων πρωτοβουλιών της που έχουν κοινωνικές προεκτάσεις.

Θα συγκροτήσει μία **διυπηρεσιακή ομάδα** με αποστολή την καταγραφή των τρεχουσών μεθόδων ή δομών διαβούλευσης, ώστε να υπάρξει καλύτερη συμμετοχή των σχετικών υπηρεσιών στις δραστηριότητες που συνδέονται με τον κοινωνικό διάλογο.

Θα επεξεργασθεί έναν **εσωτερικό κώδικα δεοντολογίας** για τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.

⁵ Τρία ζητήματα αποτέλεσαν το αντικείμενο διεπαγγελματικών διαπραγματεύσεων και συμφωνιών που υλοποιήθηκαν με οδηγίες. Η γονική άδεια το 1995, η εργασία μερικής απασχόλησης το 1997 και η εργασία ορισμένου χρόνου το 1999. Δύο συμφωνίες-πλαίσιο για τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας στους τομείς των θαλάσσιων μεταφορών και της πολιτικής αεροπορίας εφαρμόστηκαν σύμφωνα με παρόμοιες διαδικασίες. Η συμφωνία που συνήφθη για την τηλεργασία το Μάιο του 2002 θα εφαρμοσθεί, για πρώτη φορά, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πρακτικές που έχουν υιοθετήσει οι κοινωνικοί εταίροι και τα κράτη μέλη.

⁶ Αυτό έπραξε η Επιτροπή στις 20 Μαρτίου 2002, υποβάλλοντας πρόταση οδηγίας για την προσωρινή απασχόληση μέσω γραφείων πρόσκαιρης απασχόλησης εμπνεόμενη από τα σημεία συναίνεσης των κοινωνικών εταίρων, παρά την αποτυχία των διαπραγματεύσεών τους για το ζήτημα αυτό το Μάιο του 2001.

Αυτή η υποχρεωτική και συστηματική διαβούλευση συνοδεύεται φυσικά από τις διαβουλεύσεις που διοργανώνονται στο επίπεδο των συμβουλευτικών επιτροπών ή στο πλαίσιο των διαδικασιών που αποσκοπούν στη συγκέντρωση των απόψεων των ενδιαφερόμενων μερών, όπως για παράδειγμα με την έκδοση Πράσινου Βιβλίου. Για τους τομείς στους οποίους έχουν συγκροτηθεί επιτροπές (υγεία και ασφάλεια στην εργασία, επαγγελματική κατάρτιση, ίσες ευκαιρίες, ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και κοινωνική ασφάλιση των διακινούμενων εργαζομένων), η Επιτροπή θα συνεχίσει να κάνει διάκριση μεταξύ της διαβούλευσης "κοινωνικός διάλογος" των κοινωνικών εταίρων δυνάμει του άρθρου 138 της Συνθήκης και της διαβούλευσης των συμβουλευτικών επιτροπών.

Η διαβούλευση αυτή στο στάδιο της επεξεργασίας των κοινοτικών προτάσεων συμπληρώνεται από μία συστηματική διαβούλευση με τους ευρωπαϊούς κοινωνικούς εταίρους για τις εκθέσεις μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Η νομιμότητα και η αποτελεσματικότητα της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους βασίζονται στην *αντιπροσωπευτικότητά τους*. Οι απαιτήσεις ως προς την αντιπροσωπευτικότητα ποικίλλουν ανάλογα με τη φύση των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί στους συντελεστές (είναι περιορισμένες όταν πρόκειται για απλή διαβούλευση, αλλά αυστηρότερες όταν οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να καθορίσουν κανόνες δικαίου). Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της αποστολής της για την προώθηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου, έχει καθορίσει τις αρχές⁷ και δρομολόγησε το 1998 μία μελέτη για την αντιπροσωπευτικότητα των κοινωνικών εταίρων⁸ την οποία τα κυριότερα συμπεράσματα επιβεβαιώνουν την ενίσχυση των ευρωπαϊκών δομών των κοινωνικών εταίρων.

Στο πλαίσιο της διεύρυνσης, το άνοιγμα και η συνεργασία μεταξύ των οργανώσεων θα έχουν ιδιαίτερη σημασία. Από το σημείο αυτό και μετά η προσέγγιση που ακολουθείται σε κοινοτικό επίπεδο επέτρεψε να πραγματοποιηθεί ουσιαστική πρόοδος σε ό,τι αφορά την οργάνωση και τη διάρθρωση των συντελεστών του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου.

Η Επιτροπή

- θα δρομολογήσει νέα μελέτη για την **αντιπροσωπευτικότητα** ώστε να καλυφθούν νέοι τομείς που αντανάκλουν την εξέλιξη της ευρωπαϊκής οικονομίας και να διαγραφούν τα χαρακτηριστικά των διεπαγγελματικών και τομεακών οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες·

- θα υποβάλει **τροποποιημένο κατάλογο των οργανώσεων με τις οποίες διαβουλεύεται δυνάμει του άρθρου 138** της Συνθήκης (βλ. παράρτημα 1). Θα προβεί, εάν είναι ανάγκη σε νέα προσαρμογή σε συνάρτηση με την ύπαρξη νέων επιτροπών κοινωνικού διαλόγου και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της μελέτης για την αντιπροσωπευτικότητα.

Οι κοινωνικοί εταίροι

- είναι σκόπιμο να **ενδυναμώσουν τη συνεργασία τους**, ιδίως σε τομεακό επίπεδο, για να εξασφαλίσουν την καλύτερη δυνατή εκπροσώπηση·

⁷ COM (93) 600 τελικό και COM (98) 322 τελικό

⁸ Καλύπτει επί του παρόντος τις διεπαγγελματικές οργανώσεις και τους ακόλουθους τομείς: κλωστοϋφαντουργία, εμπόριο, κατασκευές, τράπεζες, ασφάλειες, ταχυδρομεία, τηλεπικοινωνίες, οδικές μεταφορές, εναέριες μεταφορές, σιδηροδρομικές μεταφορές, ποτάμιες μεταφορές, θαλάσσιες μεταφορές, ηλεκτρική ενέργεια, γεωργία, δημόσιες υπηρεσίες τοπικής εμβέλειας, τον τομέα των ξενοδοχειακών υπηρεσιών και των υπηρεσιών μαζικής εστίασης, τις προσωπικές υπηρεσίες.

- είναι σκόπιμο να συνεχίσουν τη βελτίωση των εσωτερικών τους μηχανισμών λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο της διεύρυνσης, ιδίως για τον καθορισμό αποστολών διαπραγμάτευσης και σύναψης συμφωνιών.

1.2. Μεγαλύτερη προβολή του κοινωνικού διαλόγου

Η συμβολή των ευρωπαϊκών κοινωνικών εταίρων – σε τομεακό και διεπαγγελματικό επίπεδο – δεν είναι αρκετά γνωστή και διαδεδομένη. Αυτό αφορά κατ' αρχάς τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του κοινωνικού διαλόγου, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών που συνήφθησαν από το 1993 και μετά και οι οποίες έγιναν στη συνέχεια κοινοτικές οδηγίες. Αυτό αφορά επίσης το αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων που οργανώνει η Επιτροπή και το Συμβούλιο. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σημαντικό, ιδίως στην προοπτική της προσεχούς διεύρυνσης, να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε όλα τα κράτη μέλη στο σύνολο των πληροφοριών που αφορούν τους συντελεστές, τα όργανα και τα αποτελέσματα του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου.

Η Επιτροπή

- θα δημιουργήσει έναν **ιστοχώρο στο Διαδίκτυο** στον οποίο θα παρέχεται πρόσβαση, σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, στο σύνολο των πληροφοριών που αφορούν τους συντελεστές, τα όργανα και τα αποτελέσματα του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου·

- θα υποστηρίξει τη διοργάνωση **στρογγυλών τραπέζων σε εθνικό επίπεδο** για την ανάδειξη της συμβολής του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου·

- **θα συγκαλεί τακτικά «ευρωπαϊκά συνέδρια κοινωνικού διαλόγου»** ανοικτές στο σύνολο των εθνικών οργανώσεων που σχετίζονται με τον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο·

- θα συνεχίσει, σε στενή συνεργασία με το Ίδρυμα του Δουβλίνου, τη δημοσίευση τακτικών εκθέσεων με θέμα **«τις εργασιακές σχέσεις στην Ευρώπη»** για την ανάλυση του πλαισίου μέσα στο οποίο οι εργασιακές σχέσεις αναπτύσσονται για την παρουσίαση του αποτελέσματος των ερευνών, για την κατάρτιση δεικτών και τη χρήση των κατάλληλων στατιστικών πηγών στον τομέα αυτόν.

1.3. Ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων

Το Λευκό Βιβλίο για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση υπογραμμίζει την ανάγκη να υπάρξει μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, των εθνικών κυβερνήσεων, της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στις οποίες ανήκουν οι κοινωνικοί εταίροι. Εξάλλου, οι κοινωνικοί εταίροι βρίσκονται παρόντες σε όλα τα επίπεδα όπου υλοποιούνται οι πολιτικές, από τις επιχειρήσεις μέχρι το ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και στους κλάδους και τις γεωγραφικές περιοχές, πράγμα που τους καθιστά αναντικατάστατους και ξεχωριστούς συντελεστές. Είναι σκόπιμο συνεπώς να ενισχυθεί η συναρμογή όλων αυτών των επιπέδων.

1.3.1. Το ευρωπαϊκό επίπεδο

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος διαφοροποιείται και εμβαθύνεται υπό την επίδραση ιδίως της υλοποίησης της στρατηγικής των οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, η οποία αποφασίσθηκε στη Λισσαβόνα και επιβεβαιώθηκε στη Βαρκελώνη τον Μάρτιο του 2002. Απαιτεί μία σημαντική και συνεχή προσπάθεια ενημέρωσης και ανάλυσης για τα διάφορα συστήματα και τις πρακτικές στο χώρο των κοινωνικών εταίρων στην Ευρώπη. Με την προσεχή διεύρυνση θα αυξηθεί η πολυμορφία των συστημάτων. Οι ευρωπαίοι και εθνικοί

κοινωνικοί εταίροι διαπίστωσαν αυτήν την ανάγκη επένδυσης στην κατάρτιση αναπτύσσοντας τις σχετικές ενέργειες ή προγράμματα.

Η Επιτροπή θεωρεί συνεπώς ότι με την ανάπτυξη των συνεννοήσεων για διάφορες πτυχές της στρατηγικής της Λισσαβώνας, είναι ανάγκη να ενισχυθεί η ικανότητα των συντελεστών και να γίνουν επενδύσεις στην από κοινού κατάρτιση των υπευθύνων που καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για τους μεγάλους προσανατολισμούς της ευρωπαϊκής οικοδόμησης.

Η Επιτροπή καλεί το Ίδρυμα του Δουβλίνου να διοργανώσει **κοινές συνεδριάσεις επιμόρφωσης** στις οποίες θα μπορούν να συμμετάσχουν οι αντιπρόσωποι της διοίκησης και των κοινωνικών εταίρων ώστε να τροφοδοτηθεί η σχέση των κοινωνικών εταίρων με τα θέματα που άπτονται των προσανατολισμών της Λισσαβώνας.

1.3.2. Το εθνικό επίπεδο

Οι κοινωνικοί εταίροι έχουν έναν αναγνωρισμένο ρόλο στην εφαρμογή των οδηγιών που εκδίδονται βάσει του άρθρου 137 της Συνθήκης. Το μεγαλύτερο μέρος των κοινοτικών κειμένων υπογραμμίζουν τον ρόλο αυτό κατά την υλοποίηση μέσω συμφωνιών σε κοινοτικό επίπεδο.

Εξάλλου, πολλές οδηγίες περιέχουν διατάξεις που επιτρέπουν στους κοινωνικούς εταίρους να προσαρμόζουν τους κανόνες κατά τρόπον ώστε να λαμβάνεται υπόψη η πολυμορφία των εθνικών καταστάσεων (π.χ. για τον χρόνο εργασίας). Σε ορισμένες περιπτώσεις οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται άμεσα να ανταποκριθούν, μέσω διαπραγματεύσεων, στους στόχους που έχουν θέσει οι κοινοτικές οδηγίες (επιτροπές ευρωπαϊκής επιχείρησης, καταστατικό της ευρωπαϊκής εταιρείας).

Οι οδηγίες για την «*υγεία και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας*» καλούν τα κράτη μέλη να υποβάλουν εκθέσεις για την εφαρμογή στην πράξη των οδηγιών αυτών, στις οποίες πρέπει να επισημαίνουν τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή θα ζητήσει τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων κατά τη σύνταξη των εκθέσεων εφαρμογής των εν λόγω οδηγιών.

1.3.3. Το τοπικό επίπεδο

Σε τοπικό επίπεδο μπορούν να δοθούν καινοτομικές απαντήσεις σε θέματα όπως η ανάπτυξη της απασχόλησης, η καταπολέμηση του αποκλεισμού και η βελτίωση της ποιότητας της ζωής και της εργασίας. Η εμπειρία από τις διευρυμένες συμπράξεις σε επίπεδο πόλεων ή από τις «δεξαμενές» θέσεων εργασίας κατέδειξε την αποτελεσματικότητα τέτοιων κινήσεων οι οποίες μπορούν να πετύχουν μόνο εάν εμπλακούν πραγματικά και δραστήρια οι κοινωνικοί εταίροι.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων περιφερειακού και τοπικού επιπέδου στο φόρουμ για την τοπική ανάπτυξη που θα πραγματοποιηθεί το 2003.

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει

- την **αξιοποίηση των πειραματικών ενεργειών** που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των διαφόρων κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών·
- τις δραστηριότητες **ενημέρωσης** που απευθύνονται στους κοινωνικούς εταίρους (ιστοχώρος στο Διαδίκτυο αφιερωμένος στην τοπική ανάπτυξη)·
- τις εμπειρίες **διαλόγου** σε τοπικό επίπεδο.

1.3.4. Η επιχείρηση

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση συνεπάγεται την ανάπτυξη των επιχειρήσεων σε διακρατική κλίμακα. Η ενίσχυση του ευρωπαϊκού ή διακρατικού διαλόγου σε επίπεδο επιχειρήσεων είναι σημαντικό διακύβευμα για την αυριανή Ευρώπη, ιδίως σε ό,τι αφορά την κινητικότητα, τις συντάξεις ή την ισοτιμία των προσόντων.

Οι ευρωπαϊκές επιτροπές επιχείρησης, που συγκροτήθηκαν σε περισσότερες από 700 διακρατικές επιχειρήσεις στην Ευρώπη, μετά την έκδοση της οδηγίας 94/45/EK για τις ευρωπαϊκές επιτροπές επιχείρησης, αποτελούν ένα σημείο αναφοράς. Από πολλές συμφωνίες που έχουν συναφθεί φαίνεται ποια είναι η συμβολή τους σε αυτό το επίπεδο του διαλόγου για τη διαχείριση και την πρόβλεψη της αλλαγής, αφενός επειδή διευρύνουν την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς για θέματα όπως οι ίσες ευκαιρίες, η κατάρτιση, η κινητικότητα και η περιβαλλοντική πολιτική και, αφετέρου, σε ορισμένες περιπτώσεις επιτρέπουν τη διαπραγμάτευση δεσμεύσεων για την πραγματοποίηση αναδιαρθρώσεων και τη διαχείριση της βιομηχανικής αλλαγής. Η σχέση μεταξύ του επιπέδου της επιχείρησης και των περισσότερο κεντρικών βαθμίδων διαλόγου είναι ουσιώδης στο πλαίσιο αυτό.

Εξάλλου η προώθηση επιχειρησιακών πρακτικών που προβάλλουν την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων ανοίγει το πεδίο του διαλόγου στην επιχείρηση.

Η Επιτροπή θα εγκρίνει τον Ιούλιο ανακοίνωση με θέμα την εταιρική κοινωνική ευθύνη, με σκοπό να συμβάλει στον εμπλουτισμό του κοινωνικού διαλόγου.

2. Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ, ΔΥΝΑΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος είναι μία δύναμη που μπορεί να ευνοήσει την προαγωγή της **αλλαγής** χάρη στη **θετική** διαχείριση και μπορεί να συμβάλει στην επαναδιαμόρφωση των συνθηκών για την πλήρη απασχόληση. Μπορεί να προσφέρει προσαρμοσμένες απαντήσεις, οι οποίες θα ανταποκρίνονται στα νέα αιτήματα της ευελιξίας αλλά και της ασφάλειας, στις μεγάλες σημερινές προκλήσεις, όπως είναι η ανάπτυξη της διά βίου μάθησης, η ενίσχυση της κινητικότητας, η παράταση του επαγγελματικού βίου ή ακόμα και η προώθηση των ίσων ευκαιριών και της πολυμορφίας. Για τον λόγο αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης κάλεσε τους κοινωνικούς εταίρους να υποβάλουν έκθεση, από τον προσεχή Δεκέμβριο, για τη συμβολή τους, σε όλα τα επίπεδα, στην επιτυχία της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος αποκτά έτσι μία νέα διάσταση με την πρόοδο της οικονομικής και νομισματικής ολοκλήρωσης, η οποία τροφοδοτεί το αίτημα για διάλογο, για ανταλλαγή, για συντονισμό στο επίπεδο των εργασιακών σχέσεων. Το ίδιο ισχύει και για τις περιπτώσεις που η κοινοτική δράση αφορά τα ζητήματα που θέτει άμεσα η διεθνοποίηση.

Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται κατ' αυτόν τον τρόπο να προσαρμόσουν τις διάφορες πρακτικές που ακολουθούν - τη συνεννόηση, τον αυτόνομο κοινωνικό διάλογο, την εμπλοκή τους στις διάφορες διαδικασίες της «ανοικτής μεθόδου συντονισμού» (απασχόληση, ενσωμάτωση, κοινωνική προστασία) - και να βελτιώσουν την υλοποίηση και την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων τους, με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της προβολής της συνεισφοράς τους στην στρατηγική της Λισσαβώνας.

Υπάρχουν πολλά διαφορετικά μοντέλα εργασιακών σχέσεων στην Ευρώπη και το καθένα αντανακλά τις πρακτικές και τις παραδόσεις των κρατών μελών, δείγμα ενός πλουραλισμού που πρέπει να ληφθεί υπόψη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι διάφοροι τρόποι με τους οποίους συνεισφέρουν οι κοινωνικοί εταίροι - αντανάκλαση των διαφορετικών εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων - θα μπορούσαν να αξιολογηθούν και να «βαθμολογηθούν».

Οι κοινωνικοί εταίροι

- καλούνται να **αξιολογήσουν τη συμβολή των εργασιακών σχέσεων** στην υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας·

- να καταρτίσουν δείκτες συγκυρίας, μέσω και αποτελεσμάτων, προκειμένου να αναπτυχθεί μία πραγματική «**συγκριτική αξιολόγηση**» (benchmarking) της ποιότητας των εργασιακών σχέσεων στην Ευρώπη·

Η Επιτροπή θα συγκροτήσει μία **τεχνική ομάδα** που θα αποτελείται από αντιπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και των κρατών μελών για την προετοιμασία ενός τέτοιου μηχανισμού ανάλυσης και ανταλλαγής.

2.1. Διάρθρωση των τριμερών συνεννοήσεων

Καρπός της πολιτικής βούλησης για τη στενή συσχέτιση των κοινωνικών εταίρων με τις εργασίες για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η συνεννόηση είναι βαθύτατα ριζωμένη στην κοινωνική πρακτική.

Η συνεννόηση αναπτύχθηκε αρχικά στα όργανα που είχαν συμβουλευτικό χαρακτήρα (διεπαγγελματικές συμβουλευτικές επιτροπές) και στη συνέχεια ενισχύθηκε και επεκτάθηκε στη δεκαετία του 1970 (σύσταση της μόνιμης επιτροπής απασχόλησης και των τριμερών διασκέψεων) για θέματα που συνδέονται με την απασχόληση και τη διαχείριση της αλλαγής.

Τα τελευταία χρόνια διαφοροποιήθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό με τη δρομολόγηση του μακροοικονομικού διαλόγου, την έναρξη της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση, τις εργασίες για την κοινωνική προστασία και την παρακολούθηση των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβώνας.

Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση αποτελούν το αντικείμενο τακτικών συζητήσεων μεταξύ της επιτροπής απασχόλησης και των κοινωνικών εταίρων καθώς και στο πλαίσιο της μόνιμης επιτροπής απασχόλησης. Η συμβολή καθενός από τους συντελεστές σε θέματα οικονομικής και νομισματικής πολιτικής συζητείται σε τεχνικό και πολιτικό επίπεδο στο πλαίσιο ενός «μακροοικονομικού διαλόγου» ο οποίος εφαρμόζεται μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας. Η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπροσώπων της Επιτροπής, του Συμβουλίου, της ΕΚΤ και των κοινωνικών εταίρων σέβεται τις αρμοδιότητες του καθενός από τους συμμετέχοντες στον μακροοικονομικό διάλογο. Αυτά τα είδη διαλόγου καταλαμβάνουν σήμερα σημαντική θέση και πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσονται και να ενισχύονται μέσα στα κατάλληλα όργανα. Σύμφωνα και με τα αποτελέσματα της προεδρίας

της Κολωνίας, όπου εισάγεται η έννοια, ο μακροοικονομικός διάλογος πρέπει να διατηρήσει τον εμπιστευτικό και ανεπίσημο χαρακτήρα του και κατά συνέπεια την αυτονομία του.

Εξάλλου οι εξαμηνιαίες συναντήσεις με την «Τρόικα» των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, οι οποίες άρχισαν να πραγματοποιούνται το 1997 υπό τη λουξεμβουργιανή προεδρία, δίνουν στους ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους την ευκαιρία να παρέμβουν στα ζητήματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Οι σύνοδοι κορυφής για τα κοινωνικά θέματα που διοργανώθηκαν τον Μάρτιο του 2001 στη Στοκχόλμη, τον Δεκέμβριο του 2001 στο Λάακεν και τον Μάρτιο του 2002 στη Βαρκελώνη, απέδειξαν ότι είναι χρήσιμος και αναγκαίος ένας ολοκληρωμένος διάλογος στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο. Στην κοινή τους εισήγηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν, οι κοινωνικοί εταίροι σε διεπαγγελματικό επίπεδο θεώρησαν ότι αυτό το επίπεδο συνεννοήσεων πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου να εξασφαλισθεί μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των διαφόρων διαδικασιών στις οποίες εμπλέκονται.

Η Επιτροπή συμερίζεται την ανάλυση των κοινωνικών εταίρων σύμφωνα με την οποία η μεταρρύθμιση της μόνιμης επιτροπής απασχόλησης που έγινε το 1999 δεν επέτρεψε να επικεντρωθεί η συνεννόηση μεταξύ του Συμβουλίου, της Επιτροπής και των κοινωνικών εταίρων, στο σύνολο των συνιστωσών της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Οι εξαμηνιαίες συνεδριάσεις της μόνιμης επιτροπής απασχόλησης δεν επιτρέπουν πλέον την εξέταση των οικονομικών και κοινωνικών θεμάτων στην προοπτική των εαρινών Ευρωπαϊκών Συμβουλίων.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι η θέσπιση μίας νέας **τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση**, στην οποία θα συμμετέχει η τρόικα των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, ο πρόεδρος της Επιτροπής, καθώς και μία αντιπροσωπεία περιορισμένου αριθμού των κοινωνικών εταίρων, η οποία θα αντικαθιστά τη μόνιμη επιτροπή απασχόλησης, θα επιτρέψει να συζητείται ανεπίσημα η συμβολή των κοινωνικών εταίρων στη στρατηγική της Λισσαβώνας. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Λάακεν και της Βαρκελώνης υποστήριξαν την προσέγγιση αυτή η οποία έχει ήδη δοκιμαστεί σε πολλές συνόδους κορυφής.

Τα οικονομικά και νομισματικά θέματα εξετάζονται στο πλαίσιο του μακροοικονομικού διαλόγου ο οποίος πρέπει να συνεχιστεί σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που τον διέπουν. Στο εξής, ο μακροοικονομικός διάλογος δεν επηρεάζεται από την παρούσα απόφαση. Είναι σκόπιμο ωστόσο να ενισχυθεί η συνεννόηση σε θέματα απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας μέσα από συναντήσεις με τους αρμόδιους υπουργούς, καθώς και σε τεχνικό επίπεδο βάσει διαρθρωμένου διαλόγου με την επιτροπή απασχόλησης και την επιτροπή κοινωνικής προστασίας.

Υφιστάμενοι μηχανισμοί

Μακροοικονομικός διάλογος

Συνέχιση του διαλόγου σε τεχνικό και πολιτικό επίπεδο

Διάλογος για την απασχόληση

Προσαρμογή του υφιστάμενου διαλόγου σε τεχνικό επίπεδο (συναντήσεις με την επιτροπή απασχόλησης) και σε πολιτικό επίπεδο (συναντήσεις υπουργών) για το σύνολο των πτυχών της στρατηγικής

Διάλογος για την κοινωνική προστασία

Διάρθρωση του διαλόγου σε συνάρτηση με την επιτροπή κοινωνικής προστασίας (οι ΜΚΟ θα ασχοληθούν με τις πτυχές της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού)

Νέα

ΤΡΙΜΕΡΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ

ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΚΑΙ

ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Το σύνολο των ανωτέρω μηχανισμών θα συμβάλει στον εμπλουτισμό των συζητήσεων της τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση. Μία ολοκληρωμένη συζήτηση θα μπορεί έτσι να πραγματοποιείται πριν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ώστε να ενσωματώνεται η συμβολή του συνόλου των σχετικών τομέων.

Η Επιτροπή προτείνει τη σύσταση τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση και θα μεριμνήσει για τους τρόπους σύνδεσης των κοινωνικών εταίρων με την προετοιμασία της και την παρακολούθησή της.

2.2. Ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στις διάφορες πτυχές της στρατηγικής της Λισσαβώνας

Η στρατηγική της Λισσαβώνας καθόρισε ένα νέο εργαλείο για την υλοποίησή της: την ανοικτή μέθοδο συντονισμού. Ιδιαίτερα προσαρμοσμένη στους τομείς που εφαρμόζεται πλήρως η αρχή της επικουρικότητας, η στρατηγική της Λισσαβώνας παρέχει το πλαίσιο δράσης για την ενεργό συμμετοχή όλων των επιπέδων και όλων των συντελεστών, σε εθελοντική βάση. Προτείνει μία προσέγγιση όχι με όρους μέσων αλλά με όρους στόχων προς επίτευξη και βασίζεται σε ένα επαναλαμβανόμενο χρονοδιάγραμμα που επιτρέπει τη μέτρηση της προόδου και την κατάρτιση των δεικτών παρακολούθησης των αποτελεσμάτων. Εφαρμόζεται κατ' αυτόν τον τρόπο σε πολυάριθμους τομείς που ενδιαφέρουν τους κοινωνικούς εταίρους: απασχόληση, κοινωνική ενσωμάτωση, συντάξεις και στο προσεχές μέλλον στην επαγγελματική κατάρτιση.

Η συμβολή των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία αυτή είναι διττή:

- Σε ό,τι αφορά τους προσανατολισμούς και την ίδια τη διαδικασία, ζητείται τακτικά η γνώμη των κοινωνικών εταίρων. Η Επιτροπή προτείνει να αποτελέσει **κάθε τομέας ο οποίο εφαρμόζεται η ανοικτή μέθοδος συντονισμού το αντικείμενο αναδιάρθρωσης** του διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους, αντίστοιχα με ό,τι συμβαίνει για τον μακροοικονομικό διάλογο, συγκεκριμένα η διπλή δομή του σε τεχνικό και πολιτικό επίπεδο.

Σε ό,τι αφορά την απασχόληση και την κοινωνική προστασία, οι ρυθμίσεις για τη διεξαγωγή του διαλόγου σε τεχνικό και πολιτικό επίπεδο θα επανακαθορισθούν με τη σύμφωνη γνώμη της **επιτροπής απασχόλησης και της επιτροπής κοινωνικής προστασίας**.

Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται να συμμετάσχουν ενεργά στην προετοιμασία αυτών των κανόνων.

- Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο, οι κοινωνικοί εταίροι είναι πολλές φορές σε θέση να δώσουν μόνοι τους απαντήσεις στους προσανατολισμούς που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της ανοικτής μεθόδου συντονισμού. Αυτό ισχύει συγκεκριμένα για την απασχόληση σε ό,τι αφορά την προαγωγή της επαγγελματικής κατάρτισης, την κοινωνική προστασία, την καταπολέμηση του αποκλεισμού και τον εκσυγχρονισμό των σχέσεων εργασίας. Οι κοινωνικοί εταίροι δυσκολεύονται μερικές φορές να εξαντλήσουν την ελευθερία κινήσεων που τους παρέχεται, τόσο σε ό,τι αφορά την οικειοποίηση και τη διάδοση σε εθνικό επίπεδο των κατευθυντήριων γραμμών που εγκρίνονται από το Συμβούλιο, την ικανότητα συγκέντρωσης πληροφοριών σχετικά με τις πρωτοβουλίες που λαμβάνουν τα κράτη μέλη και σε ό,τι αφορά τις εργασίες αξιολόγησης και ανταλλαγής.

Το εγχειρίδιο «Παράγοντες επιτυχίας» που συνέταξαν οι κοινωνικοί εταίροι σε διεπαγγελματικό επίπεδο τον Νοέμβριο του 2000, και το οποίο παρουσιάζει υποδειγματικές πρακτικές που συμβάλουν στην εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, είναι από την άποψη αυτή μία πρωτότυπη πρωτοβουλία η οποία αναμένεται να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για τους κοινωνικούς εταίρους σε όλα τα επίπεδα, σε ό,τι αφορά τις συμβατικές τους σχέσεις.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) είναι το μέσο χρηματοδοτικής στήριξης για την υλοποίηση της στρατηγικής για την απασχόληση. Ο κανονισμός των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων προβλέπει τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων. Εκπροσωπούνται στις επιτροπές παρακολούθησης (δικαίωμα ψήφου, δυνατότητα να αποφασίσουν για τα κριτήρια επιλογής των σχεδίων, παρακολούθηση της υλοποίησης). Πρέπει ωστόσο να διαπιστωθεί ότι η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στις επιτροπές αυτές δεν είναι ομοιογενής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προτείνει να **αξιοποιηθούν και να γίνουν ευρύτερα γνωστές οι καλές πρακτικές** στον τομέα αυτόν. Στο πλαίσιο της **ενδιάμεσης αξιολόγησης των διαρθρωτικών δράσεων 2000-2006**, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη λειτουργία των εταιρικών σχέσεων και, ανάλογα με την περίπτωση, η Επιτροπή θα εξετάσει το ζήτημα των συμπράξεων και τα μέσα ενίσχυσής τους.

Η Επιτροπή

- θα ζητήσει τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων κατά το στάδιο της επεξεργασίας της πρότασής της για τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.
- θα ενισχύσει την **τεχνική βοήθεια** προς τους κοινωνικούς εταίρους για τη συλλογή, την ανάλυση και τη συζήτηση των πληροφοριών που αφορούν την υλοποίηση αυτών των προσανατολισμών.

Οι κοινωνικοί εταίροι

- καλούνται να αναπτύξουν τη δική τους συμβολή στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.
- καλούνται να ανταποκριθούν στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης και να υποβάλουν **ετήσια έκθεση** για τη συμβολή τους στη στρατηγική της Λισσαβώνας, σε όλα τα συναφή επίπεδα.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν τη χρήση μέρους των χρηματοδοτήσεών τους **στον τομέα της τεχνικής βοήθειας του ΕΚΤ** για την υποστήριξη των ενεργειών των κοινωνικών εταίρων και την υλοποίηση και παρακολούθηση των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.

2.3. Διεύρυνση και εμπλουτισμός του κοινωνικού διαλόγου

Απέναντι στα διακυβεύματα που θέτει η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η παγκοσμιοποίηση, η νέα θέση της Ευρώπης στον κόσμο, η διεύρυνση αλλά και η δημογραφία, η απασχόληση και η επιτάχυνση της καινοτομίας και των τεχνολογικών αλλαγών, οι εργασιακές σχέσεις οι οποίες στο παρελθόν αποτελούσαν παράγοντα ισορροπίας και επιτυχίας του ευρωπαϊκού μοντέλου, καλούνται να εκσυγχρονισθούν και να προσαρμοσθούν με εντατικούς ρυθμούς.

2.3.1. Ενίσχυση της θέσης και του πεδίου εφαρμογής της διαπραγμάτευσης

Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τον κοινωνικό και οικονομικό εκσυγχρονισμό, ο κοινωνικός διάλογος μπορεί να βασισθεί στην εμπειρία και στα εργαλεία που απέδειξαν τη σπουδαιότητά τους, τόσο σε τομεακό όσο και σε διεπαγγελματικό επίπεδο· ο ρόλος που ανατίθεται στον κοινωνικό διάλογο από τη συμφωνία για την κοινωνική πολιτική, το 1993, είναι το πλέον αξιοσημείωτο παράδειγμα. Επιτρέπει τη διαμεσολάβηση μεταξύ του ρόλου της δημόσιας αρχής και της θέσης των διαπραγματευόμενων συμφωνιών. Ο κοινωνικός διάλογος πρέπει στο εξής να διευρύνει την ημερήσια διάταξή του, όπως έχει ήδη καλέσει επανειλημμένως η Επιτροπή τους κοινωνικούς εταίρους (βλ. παράρτημα 4).

Κατ' εικόνα των πρωτοβουλιών που αναπτύχθηκαν επιτυχώς στα περισσότερα κράτη μέλη, ιδίως με τα σύμφωνα, ο κοινωνικός διάλογος μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο **ενός πλαισίου που θα είναι ευνοϊκό** για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της κοινωνικής συνοχής. Ταυτόχρονα μπορεί να συμβάλει στην καθοδήγηση της διαδικασίας προσαρμογής στις υποψήφιες χώρες προσφέροντας τον στρατηγικό προσανατολισμό και την καθοδήγηση που είναι απαραίτητη για τις μεταρρυθμίσεις.

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος μπορεί να αποτελέσει **ένα εργαλείο για τον εκσυγχρονισμό** όπως διατυπώθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας για το σύνολο των θεμάτων που κατέχουν κεντρική θέση στην ευρωπαϊκή ημερήσια διάταξη: την προετοιμασία της εισόδου στην κοινωνία της γνώσης με την αναγνώριση του σπουδαιότατου ρόλου που διαδραματίζει η διά βίου κατάρτιση και η απόκτηση δεξιοτήτων· την ενσωμάτωση της κινητικότητας και των επαγγελματικών διαδρομών στη συζήτηση για τις συνθήκες εργασίας· την παράταση του επαγγελματικού βίου· την προαγωγή των ίσων ευκαιριών· την συνεκτίμηση της απασχόλησης και της μεγαλύτερης πρόσβασης στην αγορά εργασίας· την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης· την ένταξη του προβληματισμού για την ποιότητα ως στοιχείο της συνολικής επίδοσης τόσο στη διάσταση που αφορά την οργάνωση της εργασίας όσο και σε θέματα υγείας και ασφάλειας ή ακόμα και τη συμμετοχή των εργαζομένων ή και την εκ των προτέρων διαπραγμάτευση της αλλαγής.

Για όλα αυτά τα θέματα, οι κοινωνικοί εταίροι είναι σε θέση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο να κινητοποιήσουν ένα ευρύ φάσμα μέσων που διαθέτουν, από τη διατύπωση γνώμης έως την ανταλλαγή καλών πρακτικών, από την εφαρμογή συντονισμένων ενεργειών έως τη διαπραγμάτευση συμφωνιών. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορούν να προτείνουν **αρχές δράσης** που θα δώσουν τη δυνατότητα συμμετοχής όλων των συναφών επιπέδων καθώς και τη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη η πολυπλοκότητα και η αλληλεξάρτηση μεταξύ των διαφόρων τομέων.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, κατά γενικό κανόνα, η διαπραγμάτευση είναι το πλέον πρόσφορο μέσο για τη ρύθμιση εκείνων των ζητημάτων που αφορούν την οργάνωση της εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις τόσο σε διεπαγγελματικό όσο και σε τομεακό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό θεωρεί εξαιρετικά σημαντική τη συμφωνία που συνήφθη πρόσφατα μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για την τηλεργασία.

Καλούνται **οι κοινωνικοί εταίροι** να αξιοποιήσουν πλήρως τις συμβατικές δυνατότητες που τους παρέχονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τη σύναψη, βάσει της αποκτηθείσας εμπειρίας, συμφωνιών που θα ενσωματωθούν στο κοινοτικό δίκαιο και με τη διαπραγμάτευση συμφωνιών που θα υλοποιηθούν σύμφωνα με τις δικές τους διαδικασίες και πρακτικές υπό το φως της εμπειρίας που απέκτησαν συνεργαζόμενοι για την τηλεργασία.

Καλούνται να καταρτίσουν **προγράμματα εργασίας**, τόσο σε διεπαγγελματικό όσο και σε τομεακό επίπεδο.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει το συμφέρον που έχουν οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι από την πλήρη χρήση των εργαλείων που τους παρέχονται προκειμένου να καθορίσουν τους στόχους τους και, ιδίως, στο πλαίσιο του Παρατηρητηρίου Εργασιακών Σχέσεων (EIRO) και του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου της Αλλαγής (EMCC) που πρόσφατα συγκροτήθηκαν στο πλαίσιο του Ιδρύματος του Δουβλίνου.

2.3.2. Τομεακός κοινωνικός διάλογος

Σε συνέχεια της απόφασης που εκδόθηκε τον Μάιο του 1998 για τη δημιουργία των επιτροπών του τομεακού κοινωνικού διαλόγου, συγκροτήθηκαν 27 επιτροπές κατόπιν κοινού αιτήματος των κοινωνικών εταίρων των ενδιαφερόμενων τομέων (παράρτημα 2). Πρόκειται για σημαντική επιτυχία που αναδεικνύει το μεγάλο δυναμικό που υπάρχει για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού τομεακού διαλόγου. Η Επιτροπή επιθυμεί να συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού τομεακού διαλόγου και να προωθήσει τη δημιουργία νέων επιτροπών ώστε να καλυφθούν όλοι οι μεγάλοι τομείς δραστηριοτήτων. Πρόκειται για ένα πρόσφορο πεδίο συζητήσεων για πολυάριθμα θέματα που αφορούν κυρίως την απασχόληση, τις συνθήκες εργασίας, την επαγγελματική κατάρτιση, τις βιομηχανικές αλλαγές, την κοινωνία της γνώσης, τις δημογραφικές εξελίξεις, τη διεύρυνση και την παγκοσμιοποίηση.

Η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει την πολιτική της για τη δημιουργία νέων επιτροπών κάθε φορά που υπάρχουν οι προϋποθέσεις: συντελεστές με σαφή διάρθρωση και αντιπροσώπευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι οποίοι είναι σε θέση να διαπραγματεύονται συμφωνίες και έχουν τη βούληση να δεσμευθούν για έναν διαρθρωμένο κοινωνικό διάλογο. Εξάλλου, οι εν λόγω τομείς πρέπει να έχουν ικανό μέγεθος·

- θα ενθαρρύνει τις συνενώσεις ή τις αναγκαίες συνεργασίες μεταξύ τομέων·

- θα προσανατολίσει τη δραστηριότητα των επιτροπών τομεακού κοινωνικού διαλόγου μόνο προς τη διάσταση του διαλόγου και της διαπραγμάτευσης και θα αποκλείσει τις πτυχές που αφορούν την ενημέρωση και τη διαβούλευση οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο των πολυτομεακών οργάνων, με εξαίρεση τις ειδικές τομεακές διαβουλεύσεις·

- θα υποστηρίξει κατά προτεραιότητα τις επιτροπές των οποίων οι εργασίες καταλήγουν σε συγκεκριμένα αποτελέσματα που συμβάλλουν στην υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας και στην παρακολούθησή της·

- θα ενισχύσει τον ρόλο του φόρουμ σύνδεσης ως του κατ' εξοχήν οργάνου για την ενημέρωση και τη γενικότερη διαβούλευση με το σύνολο των διεπαγγελματικών και τομειακών κοινωνικών εταίρων.

2.3.3. Ο διεπαγγελματικός κοινωνικός διάλογος

Ο διμερής διεπαγγελματικός κοινωνικός διάλογος ή ο κοινωνικός διάλογος «Val Duchesse» διαδραμάτισε από το 1985 και μετά πρωτοπόρο ρόλο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο επίπεδο αυτό οι αυτόνομοι συντελεστές αποφάσισαν πρώτοι να συμμετάσχουν σε ένα διάλογο ο οποίος ήταν δυνατόν να καταλήξει σε συμβατικές εξελίξεις. Η επιλογή αυτή, που πραγματοποιήθηκε το 1985 από τις οργανώσεις UNICE, CEEP και CES, άνοιξε το δρόμο για να συμπεριληφθεί και στη Συνθήκη ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων. Στις οργανώσεις αυτές δόθηκε η δυνατότητα να διερευνήσουν και να συζητήσουν από κοινού τα βασικά θέματα για την κοινοτική οικοδόμηση: την υλοποίηση μιας στρατηγικής συνεργασίας στον τομέα της οικονομικής πολιτικής, την πραγμάτωση της εσωτερικής αγοράς, την εφαρμογή του κοινωνικού χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εργαζομένων και την προετοιμασία για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Με την έναρξη ισχύος του κοινωνικού πρωτοκόλλου το 1993, ο διεπαγγελματικός κοινωνικός διάλογος μπαίνει σε μια καινούρια εποχή. Το δικαίωμα των κοινωνικών εταίρων να δίνουν τη γνώμη τους για τις νομοθετικές προτάσεις για κοινωνικά θέματα και η δυνατότητα που έχουν να ζητούν συμβατική και όχι νομοθετική μεταχείριση, τους τοποθετεί στο κέντρο της ευρωπαϊκής κοινωνικής σκακιέρας. Στο πλαίσιο αυτό η επιτροπή κοινωνικού διαλόγου που συγκροτήθηκε το 1992, ως μόνιμο όργανο του κοινωνικού διαλόγου, πρέπει σήμερα να ξαναβρεί την ορμή της.

Η Επιτροπή, που θεωρεί ότι είναι θεμελιώδης ο ρόλος της για την προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου, όπως αναγράφεται στη Συνθήκη, θα συνεχίσει τον διάλογο με τους διεπαγγελματικούς κοινωνικούς εταίρους για την αύξηση του θεσμικού χαρακτήρα του κοινωνικού διαλόγου και, ιδίως, για τα μέσα που απαιτούνται για την προετοιμασία των διαπραγματεύσεων και την παρακολούθηση της εφαρμογής των συμφωνιών.

Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται να εφαρμόσουν τη δήλωση του Λάακεν δημιουργώντας ένα πολιτικό επίπεδο που θα δίνει ετήσια ώθηση στις εργασίες της επιτροπής κοινωνικού διαλόγου.

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει την ώθηση αυτή που θα δημιουργηθεί χάρη στις ετήσιες **συνόδους κορυφής** του κοινωνικού διαλόγου.

2.4. Βελτίωση της παρακολούθησης και της εφαρμογής

Οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι εξέδωσαν επανειλημμένως κοινές γνώμες, δηλώσεις ή συστάσεις. Υπάρχουν πάνω από 230 κοινά τομιακά κείμενα αυτού του είδους και περίπου 40 διεπαγγελματικά κείμενα. Οι κοινωνικοί εταίροι μπόρεσαν, με τον τρόπο αυτό, να βαρύνουν επί των συζητήσεων, μερικές φορές και να τις προλάβουν, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες για συναίνεση σε θέματα οικονομικής πολιτικής, πολιτικής για την απασχόληση, διαρθρωτικών πολιτικών, της επαγγελματικής κατάρτισης και του εκσυγχρονισμού της λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις τα κείμενα αυτά δεν συμπεριέλαβαν καμία διάταξη που να εξασφαλίζει την εφαρμογή τους και την παρακολούθηση της εφαρμογής διότι ανταποκρίνονταν σε βραχυπρόθεσμα αιτήματα. Η προβολή τους είναι μικρή σε εθνικό επίπεδο. Η αποτελεσματικότητά τους μπορεί συνεπώς να αμφισβητείται συχνά.

Εξάλλου, οι κοινωνικοί εταίροι δεσμεύονται όλο και πιο πολύ τα τελευταία χρόνια στις συζητήσεις και στην έκδοση κειμένων που αποκαλούνται «νέας γενιάς» (χάρτης, κώδικες, συμφωνίες) που περιέχουν δεσμεύσεις για την υλοποίηση σε βάθος χρόνου⁹. Οι κοινωνικοί εταίροι εκπόνησαν εξάλλου σε πολλούς τομείς συγκεκριμένα εργαλεία κατάρτισης ή στήριξης που αφορούν κυρίως την τήρηση των αρχών της υγείας και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας ή τους δημόσιους οργανισμούς (ζάχαρη και ιδιωτική ασφάλεια).

Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται να μεριμνήσουν για την αποσαφήνιση των όρων που χρησιμοποιούν προκειμένου να χαρακτηρίσουν τη **συμβολή** τους και να επιφυλάττουν τον όρο «**συμφωνία**» στα κείμενα που εκδίδονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 139.2 της Συνθήκης.

2.4.1. Οι κατευθυντήριες γραμμές ή τα πλαίσια δράσης

Το ζήτημα των ρυθμίσεων για την εφαρμογή των κειμένων που εκδίδονται από τους κοινωνικούς εταίρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Βάσει των συστάσεων της ομάδας υψηλού επιπέδου για τις «εργασιακές σχέσεις απέναντι στην αλλαγή», η χρήση των **μηχανισμών που εμπνέονται από την ανοικτή μέθοδο συντονισμού** αποτελεί έναν πολλά υποσχόμενο δρόμο.

Οι κοινωνικοί εταίροι θα μπορούσαν κατ' αυτόν τον τρόπο να υλοποιήσουν ορισμένες από τις συμφωνίες τους - μη κανονιστικής φύσης - καθορίζοντας τους στόχους ή τις κατευθυντήριες γραμμές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, βασιζόμενοι στις εθνικές περιοδικές εκθέσεις εφαρμογής και προβαίνοντας σε τακτική και συστηματική αξιολόγηση της συντελεσθείσας προόδου.

Το πρόσφατο «*πλαίσιο δράσης για τη διά βίου αξιολόγηση των δεξιοτήτων και των προσόντων*» που συμφώνησαν οι διεπαγγελματικοί κοινωνικοί εταίροι με την ευκαιρία της συνόδου κορυφής για τις κοινωνικές υποθέσεις στη Βαρκελώνη εμπνέεται από το σκεπτικό αυτό.

Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται να:

- υιοθετήσουν στις σχέσεις τους την ανοικτή μέθοδο συντονισμού σε όλους τους πρόσφορους τομείς·
- συντάσσουν **εκθέσεις παρακολούθησης** της εφαρμογής, σε εθνικό επίπεδο, αυτών των πλαισίων δράσης·
- θέσουν σε λειτουργία μηχανισμούς «αξιολόγησης από ομοτίμους» (peer reviews) προσαρμοσμένους στον κοινωνικό διάλογο.

2.4.2. Οι συμφωνίες δυνάμει του άρθρου 139

Σχετικά με την **εφαρμογή και την παρακολούθηση** των συμφωνιών που διαπραγματεύονται οι κοινωνικοί εταίροι, δύο εναλλακτικές λύσεις είναι δυνατές:

⁹ Η επέκταση του κώδικα δεοντολογίας για την εργασία των παιδιών σε όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα στον τομέα της υπόδησης (Νοέμβριος 2000)· ο κώδικας για τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις αρχές της εργασίας στο εμπόριο (Αύγουστος 1999)· η συμφωνία για τον χρόνο εργασίας στη γεωργία (Ιούλιος 1997), οι συμφωνίες για την τηλεργασία στον τομέα των τηλεπικοινωνιών (Φεβρουάριος 2001), για το εμπόριο (Απρίλιος 2001) και σε διεπαγγελματικό επίπεδο (Μάιος 2002).

- **Η υποβολή από την Επιτροπή πρότασης απόφασης του Συμβουλίου για τα ζητήματα που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 137.** Η υποβολή της πρότασης πραγματοποιείται κατόπιν κοινού αιτήματος των συμβαλλόμενων μερών και αφού η Επιτροπή εξετάσει τις ακόλουθες πτυχές: τον αρκετά αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα των συμβαλλόμενων μερών, τη νομιμότητα κάθε ρήτρας της συμφωνίας ως προς το κοινοτικό δίκαιο και την τήρηση των διατάξεων που αφορούν τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις. Η συμφωνία των κοινωνικών εταίρων υποβάλλεται στη συνέχεια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προκειμένου αυτό να γνωμοδοτήσει και διαβιβάζεται στο Συμβούλιο προκειμένου να αποφασίσει.

Στην περίπτωση αυτή, η οποία αντιστοιχεί σε μία διαδικασία επέκτασης των συμφωνιών τις οποίες διαπραγματεύονται και συνάπτουν οι κοινωνικοί εταίροι, το Συμβούλιο καλείται να αποφανθεί επί του κειμένου των κοινωνικών εταίρων χωρίς να μπορεί να αλλάξει το περιεχόμενο.

Η παρακολούθηση της εφαρμογής της απόφασης του Συμβουλίου διασφαλίζεται ανάλογα με τη φύση της πράξης που χρησιμοποιείται (οδηγία, κανονισμός ή απόφαση). Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι κοινωνικοί εταίροι που συνέταξαν το κανονιστικό κείμενο έχουν αυξημένη ευθύνη για την εφαρμογή του.

Τα κράτη μέλη καλούνται να εμπλέξουν τους κοινωνικούς εταίρους στη **μεταφορά** στο εθνικό δίκαιο του κοινοτικού κειμένου που απετέλεσε το αντικείμενο της διαπραγματευθείσας συμφωνίας.

Η Επιτροπή θα ζητά συστηματικά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων που υπέγραψαν τη συμφωνία για τις εκθέσεις εφαρμογής, όπως αυτό συνέβη με τις συμφωνίες για τη γονική άδεια και την απασχόληση μερικού χρόνου.

- **Η μεταφορά της ευρωπαϊκής συμφωνίας ανάλογα με τις διαδικασίες και πρακτικές των κοινωνικών εταίρων και των κρατών μελών.** Αυτή είναι η λύση που επελέγη για παράδειγμα, από τους διαπραγματευθέντες τη συμφωνία για τη βελτίωση της μισθωτής εργασίας στον τομέα της γεωργίας και τη συμφωνία για την τηλεργασία σε διεπαγγελματικό επίπεδο.

Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή **καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να ενισχύσουν σημαντικά τις διαδικασίες παρακολούθησης της συνέχειας που έχουν θέσει σε εφαρμογή και να υποβάλουν περιοδικές εκθέσεις εφαρμογής για τις υπογραφείσες συμφωνίες.** Στις εκθέσεις αυτές πρέπει να περιγράφεται η πρόοδος που έχει συντελεστεί ως προς το περιεχόμενο της εφαρμογής των συμφωνιών και ως προς τους τομείς που καλύπτουν. Αυτού του είδους οι διαρθρωμένες εκθέσεις είναι ιδιαίτερα απαραίτητες όταν η συμφωνία που διαπραγματεύονται οι κοινωνικοί εταίροι αποτελεί συνέχεια διαβούλευσης της Επιτροπής βάσει του άρθρου 138 της Συνθήκης.

Η Επιτροπή μπορεί να εξετάσει μαζί με τους κοινωνικούς εταίρους τα **τεχνικά μέσα και την αναγκαία διοικητική και τεχνική υποστήριξη για την παρακολούθηση αυτή,** είτε με την αξιοποίηση των υφιστάμενων δημοσιονομικών μέσων, είτε με την εφαρμογή νέων μηχανισμών. **Το Ίδρυμα του Δουβλίνου** θα μπορούσε ίσως να διαδραματίσει κάποιο ρόλο για τον σκοπό αυτό με την αυξανόμενη χρήση των υπηρεσιών του Παρατηρητηρίου των Εργασιακών Σχέσεων (EIRO).

Πέραν αυτών, και σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, η ανάπτυξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου θέτει το ζήτημα της ύπαρξης **ευρωπαϊκών συλλογικών συμβάσεων** ως πηγών

δικαίου. Οι συζητήσεις για την προσεχή μεταρρύθμιση της Συνθήκης είναι σκόπιμο να λάβουν υπόψη τη διάσταση αυτή.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ, ΕΝΑ ΔΙΑΚΥΒΕΥΜΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Η πλειονότητα των υποψήφιων χωρών επιχειρεί εδώ και μία δεκαετία να προσαρμόσει ριζικά τις οικονομικές και κοινωνικές δομές, κάτι που έχει επίδραση στις εργασιακές σχέσεις και στους κοινωνικούς συντελεστές. Ο διμερής κοινωνικός διάλογος αναπτύσσεται μόνο στο μεγαλύτερο μέρος των υποψήφιων χωρών και είναι σχεδόν ανύπαρκτος σε τομεακό επίπεδο. Ωστόσο, ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κοινοτικού κεκτημένου, εφόσον εμπεριέχεται στη Συνθήκη.

3.1. Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και των συντελεστών του

Η αποτελεσματική συμμετοχή στους μηχανισμούς του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου είναι δυνατή μόνον εφόσον στηρίζεται σε διαρθρωμένους συντελεστές και σε εδραιωμένες εθνικές πρακτικές, πράγμα που προϋποθέτει ενίσχυση των δομών των κοινωνικών εταίρων στις υποψήφιες χώρες ενόψει της προοπτικής της ένταξης. Μόνον επαρκώς ισχυρές εθνικές δομές θα επιτρέψουν την αποτελεσματική συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις και στις άλλες διαστάσεις του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου, όπως επίσης θα επιτρέψουν και την εφαρμογή, σε εθνικό επίπεδο των συμφωνιών.

Οι κοινωνικοί εταίροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εδώ και πολλά χρόνια συνάψει δεσμούς με τις οργανώσεις των υποψήφιων χωρών μέσω μεμονωμένων ενεργειών ή κοινών δράσεων τόσο σε διεπαγγελματικό όσο και σε τομεακό επίπεδο. Πρόκειται συνήθως για πρωτοβουλίες ενημέρωσης, κατάρτισης και ανταλλαγής. Χάρη στις πρωτοβουλίες αυτές έχει προσδιοριστεί ο χαρακτήρας των εταίρων στις υποψήφιες χώρες και έχει κατανοηθεί καλύτερα η προβληματική σε μία διευρυμένη Ένωση (κοινές διασκέψεις της Βαρσοβίας και της Μπρατισλάβα, «στρογγυλές τράπεζες» των εργοδοτών, σεμινάρια της CEEP, επιτροπές ολοκλήρωσης της CES, σεμινάρια και τομεακές «στρογγυλές τράπεζες», Business Support Programme της UEAPME). Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβαλε στην ενίσχυση των κοινωνικών εταίρων και στην ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου στις υποψήφιες χώρες παρέχοντας τεχνική βοήθεια στο πλαίσιο της αδελφοποίησης πόλεων. (Πρόγραμμα Phare, Consensus, Αδελφοποίηση).

Στην κοινή τους δήλωση στο Λάακεν, οι κοινωνικοί εταίροι επεσήμαναν ότι είναι ανάγκη να τους δοθεί ενισχυμένη βοήθεια στον τομέα αυτό και ότι έχουν διαπιστώσει επίσης ένα πραγματικό έλλειμμα κοινωνικού διαλόγου στις υποψήφιες χώρες.

Η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει να υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες των κοινωνικών εταίρων·
- θα αξιοποιήσει πλήρως τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα για την ενίσχυση της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων στις υποψήφιες χώρες να ασκούν τον ρόλο που τους έχει ανατεθεί.

3.2. Ανάπτυξη του ρόλου του κοινωνικού διαλόγου στο πλαίσιο της προενταξιακής στρατηγικής

Οι κοινωνικοί εταίροι των υποψήφιων χωρών πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της προενταξιακής στρατηγικής, ιδίως στο πλαίσιο των προγραμμάτων PHARE,

καθώς και στο πλαίσιο της εκπόνησης των «Joint Assessment Papers of employment policies priorities» (Εκθέσεις κοινής αξιολόγησης για τις προτεραιότητες της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης) στο πλαίσιο της στρατηγικής για την απασχόληση και στο πλαίσιο της προετοιμασίας της συμμετοχής των υποψήφιων χωρών στη διαδικασία ένταξης («Joint inclusion memoranda»). Τέλος έχει μεγάλη σημασία να μπορέσουν να εμπλακούν στη διαδικασία των εθνικών σχεδίων ανάπτυξης που θα καθορίσουν συγκεκριμένα τους μελλοντικούς άξονες παρέμβασης των διαρθρωτικών ταμείων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).

Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται:

- να παρακινήσουν τα μέλη τους στις υποψήφιες χώρες να συμμετάσχουν στην ανάλυση της προόδου που συντελείται για την υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας;
- να συμβάλουν στην προσεχή έκθεση που θα υποβληθεί την άνοιξη του 2003 και στην οποία θα ενσωματωθούν οι εξελίξεις για τις υποψήφιες χώρες.

3.3. Προσαρμογή των οργάνων

Η Επιτροπή θα ανταποκριθεί στο αίτημα να πραγματοποιηθεί **νέα συνεδρίαση της επιτροπής κοινωνικού διαλόγου** σε διεπαγγελματικό επίπεδο στην οποία θα συμμετάσχουν εκπρόσωποι των υποψήφιων χωρών. Οι τομεακοί κοινωνικοί εταίροι καλούνται, από την πλευρά τους, να συνεχίσουν τις επαφές τους με τους κοινωνικούς εταίρους των υποψήφιων χωρών για να βοηθήσουν κατά τον τρόπο αυτόν στην καλύτερη ανταλλαγή εμπειριών. Γενικότερα, οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες για συνεργασία και να διοργανώσουν δραστηριότητες με επίκεντρο τους εταίρους τους στις υποψήφιες χώρες (ανταλλαγές καλών πρακτικών, *capacity building*, κλπ.).

Η διεύρυνση θα έχει ως αποτέλεσμα να αναπροσαρμοσθεί η **σύνθεση των επιτροπών** του κοινωνικού διαλόγου. Η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, όπως έχει σήμερα, βασίζεται στην αρχή αντιπροσωπειών που συντονίζονται από τις ευρωπαϊκές οργανώσεις. Η αύξηση του μεγέθους των αντιπροσωπειών θα καταστήσει δυνατό το άνοιγμα στους κοινωνικούς εταίρους των νέων κρατών μελών, χωρίς να μειωθεί η λειτουργική ικανότητα του κοινωνικού διαλόγου.

4. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Το ευρωπαϊκό μοντέλο ανάπτυξης συνδυάζει τις οικονομικές επιδόσεις και την κοινωνική πρόοδο. Οι συνεννοήσεις και οι συμπράξεις καταλαμβάνουν κεντρική θέση στο πλαίσιο αυτό. Πρόκειται για μία διάσταση που πρέπει να αξιοποιηθεί στις επαφές μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών. Σημαντική πρόοδος έχει συντελεσθεί τα τελευταία χρόνια. Σε διάφορους τομείς που θεωρούνται κατάλληλοι, η Επιτροπή, με την υποστήριξη των κρατών μελών, θα συνεχίσει να εμπλέκει ενεργά τους ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους στις διεθνείς σχέσεις και να υποστηρίζει την ανάπτυξη των κοινωνικών συμπράξεων στις τρίτες χώρες, ιδίως στις αναπτυσσόμενες τρίτες χώρες, συμβαδίζοντας με την ανακοίνωση με θέμα την προαγωγή των βασικών κανόνων εργασίας και τη βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης (COM(2001)416).

4.1. Οι διμερείς και περιφερειακές σχέσεις

- Η ευρωμεσογειακή σύμπραξη: οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά, βασιζόμενοι στις δικές τους ικανότητες και στις δικές τους εμπειρίες, στη

διαμόρφωση μίας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών από σήμερα μέχρι το 2010. Είναι σκόπιμο συνεπώς **να ενθαρρυνθούν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες συνεργασίας** στις οποίες θα συμμετέχουν οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι και τα μέλη τους καθώς και οι κοινωνικοί εταίροι από τις χώρες της Μεσογείου στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης που εγκρίθηκε στη Βαλέντσια τον Απρίλιο του 2002.

- *Η σύμπραξη με τη Λατινική Αμερική:* η Επιτροπή εφαρμόζει διάφορα προγράμματα που έχουν σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας των οικονομικών και κοινωνικών συντελεστών της Λατινικής Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα το πρόγραμμα URBS-AL ανοίγει ενδιαφέρουσες προοπτικές για τη συμμετοχή των ευρωπαϊκών κοινωνικών εταίρων σε σχέδια συνεργασίας και ανταλλαγής.
- *Σχέσεις με τις ΗΠΑ:* σε συνέχεια της διατλαντικής δήλωσης το 1990, η οποία ενισχύθηκε με το «Νέο διατλαντικό πρόγραμμα εργασίας» το 1995 και το σχέδιο δράσης που ακολούθησε, διοργανώνονται τακτικές ανταλλαγές μεταξύ των ΗΠΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναμένεται να **παραταθούν, να επεκταθούν και να ενταθούν** οι ανταλλαγές μεταξύ των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ΗΠΑ.
- *Σχέσεις με την Ιαπωνία:* ένα σχέδιο δράσης που εγκρίθηκε το 2001 υπογραμμίζει την προστιθέμενη αξία των ανταλλαγών που πραγματοποιούνται τα τελευταία 10 χρόνια και στις οποίες συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι. Οι τομείς στους οποίους γίνονται ανταλλαγές εμπειριών έχουν διευρυνθεί και συμπεριλαμβάνουν ιδίως το ζήτημα της γήρανσης του πληθυσμού, της απασχόλησης και των ίσων ευκαιριών.
- *Σχέσεις με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού:* με τη συμφωνία του Κοτονού η συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα γίνεται νομική υποχρέωση που αποσκοπεί στην ενθάρρυνση του διαλόγου μεταξύ των κυβερνητικών εταίρων και των μη κυβερνητικών συντελεστών (ιδιωτικός τομέας, οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι συμπεριλαμβανομένων των συνδικαλιστικών οργανώσεων και της κοινωνίας των πολιτών). Οι τελευταίοι ενημερώνονται και ζητείται η γνώμη τους για τις στρατηγικές συνεργασίας, συμμετέχουν στην υλοποίηση σχεδίων συνεργασίας και προγραμμάτων και λαμβάνουν οικονομική και τεχνική βοήθεια για τη λειτουργία τους.

4.2. Οι πολυμερείς σχέσεις

- *Οι πολυμερείς διαπραγματεύσεις:* σε ό,τι αφορά τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, οι σχέσεις του με τους κοινωνικούς εταίρους αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικότερων σχέσεων του με την κοινωνία των πολιτών. Η συμφωνία του Μαρακές, με την οποία ιδρύθηκε ο ΠΟΕ, προβλέπει ειδικές διατάξεις για τη διαβούλευση και τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών. Οι σχέσεις αυτές αφορούν κυρίως τη συμμετοχή στις υπουργικές διασκέψεις ή σε ειδικά συμπόσια. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στη διεργασία και στο πλαίσιο του διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και της κοινωνίας των πολιτών για τις εμπορικές πτυχές. Έχουν διαδραματίσει ενεργό ρόλο συμμετέχοντας ως εμπειρογνώμονες στις υπουργικές διασκέψεις του ΠΟΕ. Η ενδυνάμωση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων είναι σημαντικό στοιχείο και θα εξετασθεί στο πλαίσιο της βελτίωσης της εξωτερικής διαφάνειας του ΠΟΕ.
- *Οι σχέσεις με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας:* η ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Επιτροπής και του ΔΓΕ, στις 14 Μαΐου 2001, ανανεώνει και επικαιροποιεί τα θέματα συνεργασίας λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις και τις τρέχουσες προτεραιότητες των δύο θεσμικών οργάνων, ιδίως την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης και την προαγωγή των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, την προαγωγή της απασχόλησης, τον κοινωνικό

διάλογο, τη διεύρυνση, την κοινωνική προστασία και τέλος τη συνεργασία για την ανάπτυξη.

Συμπεράσματα

Ο κοινωνικός διάλογος έχει εισέλθει σε μία νέα περίοδο, η οποία διαδέχεται την περίοδο της θέσης σε λειτουργία των μηχανισμών - διαβούλευση για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες, δυνατότητα διαπραγμάτευσης αυτόνομων συμφωνιών - οι οποίοι θεσπίζονται στη Συνθήκη. Η υιοθέτηση της στρατηγικής για τον οικονομικό και κοινωνικό εκσυγχρονισμό, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας, τον Μάρτιο του 2000, και η εμφάνιση νέων προκλήσεων, που συνδέονται με τις αλλαγές της κοινωνίας, της απασχόλησης και του κόσμου της εργασίας, καθιστούν αναγκαία την ενίσχυση των συνεννοήσεων σε θέματα οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και επίσης καθιστούν αναγκαίο τον αυτόνομο κοινωνικό διάλογο. Η διεύρυνση, από την πλευρά της, υπενθυμίζει τη σημασία που έχουν οι ισχυρές δομές του κοινωνικού διαλόγου, μία συνιστώσα που χαρακτηρίζει το κοινοτικό κεκτημένο.

Προκειμένου να συμβάλει με τρόπο απτό στην επίτευξη αυτών των στόχων, η Επιτροπή υποβάλει, στο παράρτημα της παρούσας ανακοίνωσης, πρόταση απόφασης του Συμβουλίου με την οποία θεσπίζεται νέα τριμερής, κοινωνική σύνοδος κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση η οποία θα ευνοήσει την πλήρη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην παρακολούθηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- *Κατάλογος των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων που συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις δυνάμει του άρθρου 138 της Συνθήκης*
- *Κατάλογος των τομεακών επιτροπών κοινωνικού διαλόγου*
- *Διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους δυνάμει του άρθρου 138 της Συνθήκης*
- *Οι σημαντικότερες εκκλήσεις προς τους κοινωνικούς εταίρους*

Κατάλογος των ευρωπαϊκών οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων που συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 138

1. Γενικές διεπαγγελματικές οργανώσεις
  - Ένωση των συννομοσπονδιών της βιομηχανίας και των εργοδοτών της Ευρώπης (UNICE)
  - Ευρωπαϊκό κέντρο δημόσιων επιχειρήσεων και επιχειρήσεων γενικού οικονομικού συμφέροντος (CEEP)
  - Ευρωπαϊκή συννομοσπονδία συνδικάτων (CES)
2. Διεπαγγελματικές οργανώσεις που εκπροσωπούν ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων ή επιχειρήσεων
  - Ευρωπαϊκή Ένωση βιοτεχνικών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων (UEAPME)
  - Ευρωπαϊκή συννομοσπονδία στελεχών επιχειρήσεων (CEC)
  - Eurocadres
3. Ειδικές οργανώσεις
  - Ένωση Ευρωπαϊκών Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων (EUROCHAMBRES)
4. Τομεακές οργανώσεις που εκπροσωπούν τους εργοδότες
  - Airports Council International - Europe (ACI-Europe)
  - Ένωση συνεταιριστικών και αμοιβαίων ευρωπαϊκών ασφαλιστικών επιχειρήσεων (ACME)
  - Ένωση ευρωπαϊκών φορέων εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών δικτύων (ETNO)
  - Ένωση δημόσιων ευρωπαϊκών οργανισμών παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών (POSTEUROP)
  - Σύνδεσμος εθνικών οργανώσεων αλιευτικών επιχειρήσεων στην ΕΕ (EUROPECHE)
  - Ένωση ευρωπαίων παραγωγών φθοριούχου καλίου (APEP)
  - Organisation européenne de la batellerie (Ευρωπαϊκή οργάνωση εσωτερικής ναυσιπλοΐας (OEB)
  - Ένωση ευρωπαϊκών αεροπορικών εταιρειών (AEA)
  - Διεθνές γραφείο ασφαλιστών και αντασφαλιστών (BIPAR)
  - Ευρωπαϊκή επιτροπή ασφαλίσεων (CEA)
  - Ευρωπαϊκή επιτροπή στερεών καυσίμων (CECSO)
  - Ευρωπαϊκή επιτροπή παραγωγών ζάχαρης (CEFS)
  - Γενική επιτροπή γεωργικής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COGECA)
  - Κοινότητα ευρωπαϊκών σιδηροδρόμων (CCFE)
  - Συννομοσπονδία εθνικών ενώσεων βυρσοδεψών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (COTANCE)
  - Συννομοσπονδία επαγγελματικών γεωργικών οργανώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COPA)
  - Ευρωπαϊκή συννομοσπονδία βιομηχανίας υποδημάτων (CEC)
  - Ευρωπαϊκή συννομοσπονδία ξυλουργικών βιομηχανιών (CEI-Bois)
  - Ευρωπαϊκή συννομοσπονδία εργοδοτικών οργανώσεων κομμωτών (CIC-Europe)
  - Ευρωπαϊκή συννομοσπονδία υπηρεσιών ασφάλειας (CoESS)
  - Διεθνής συννομοσπονδία επιχειρήσεων προσωρινής απασχόλησης (CIETT-Europe)
  - Ένωση εφοπλιστών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ECSA)
  - Ευρωπαϊκή ένωση αερομεταφορέων των περιφερειών της Ευρώπης (ERA)
  - Ευρωπαϊκή ομοσπονδία τραπεζών (FBE)
  - Ευρωπαϊκή ομοσπονδία επιχειρήσεων οικοδομικών-τεχνικών έργων (FIEC)
  - Ευρωπαϊκή ομοσπονδία βιομηχανιών καθαρισμού (FENI)
  - Ομάδα εργοδοτών των γεωργικών ευρωπαϊκών οργανώσεων της ΕΚ (GEOPA)

- Ευρωπαϊκή ένωση συνεταιριστικών τραπεζών (GEBEC)
- Ευρωπαϊκή ένωση ταμειωτηρίων (GECE)
- Συνομοσπονδία εθνικών ενώσεων του κλάδου των ξενοδοχείων και της εστίασης στην Ευρώπη (HOTREC)
- Διεθνής ένωση για τις ναυλωμένες πτήσεις (IACA)
- Ευρωπαϊκός σύνδεσμος εργοδοτικών ενώσεων για τις τέχνες του θεάματος (PEARLE*)
- Ευρωπαϊκή οργάνωση κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης (EURATEX)
- Ευρωπαϊκή αντιπροσωπεία στην ΕΕ του λιανικού, του χονδρικού και του διεθνούς εμπορίου (EUROCOMMERCE)
- Ευρωπαϊκή ένωση βιομηχανιών επίπλου (UEA)
- Διεθνής ένωση εσωτερικής ναυσιπλοΐας (UINF)
- Διεθνής ένωση οδικών μεταφορών (IRU)
- Ένωση βιομηχανιών ηλεκτρισμού (EURELECTRIC)

5. Ευρωπαϊκές ομοσπονδίες συνδικαλιστικών οργανώσεων

- Ευρωπαϊκή συμμαχία του θεάματος (EEA)
- European Cockpit Association (ECA)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία συνδικαλιστικών οργανώσεων στους τομείς των ορυχείων, της χημικής βιομηχανίας και της ενέργειας (EMCEF)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία συνδικαλιστικών οργανώσεων στους τομείς της διατροφής, της γεωργίας και του τουρισμού και των συναφών κλάδων (EFFAT)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία εργαζομένων στις μεταφορές (ETF)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία οικοδόμων και εργατών ξύλου (FETBB)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων στο δημόσιο τομέα (FSESP)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, της ένδυσης και του δέρματος (FSE:THC)
- Union Network International – Τμήμα Ευρώπης (UNI-Europa)
- Ευρωπαϊκή συνδικαλιστική επιτροπή εκπαιδευτικών (CSEE)(*)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία δημοσιογράφων (FEJ)(*)
- Ευρωπαϊκή ομοσπονδία μεταλλουργών (FEM)(*)

Ο κατάλογος θα αναπροσαρμόζεται κάθε φορά που θα δημιουργούνται νέες επιτροπές τομεακού κοινωνικού διαλόγου ή/και λαμβάνοντας υπόψη τη μελέτη αντιπροσωπευτικότητας.

(*) Ομοσπονδίες μέλη της CES που είναι αποδέκτες κοινοποίησης της διαβούλευσης.

Οι τομεακές επιτροπές κοινωνικού διαλόγου

Τομέας	Εργαζόμενοι	Εργοδότες
Ασφάλειες	UNI-Europa	ACME· BIPAR· CEA
Βυρσοδεψία	FSE-THC	COTANCE
Γεωργία	EFFAT	GEOPA-COPA
Εμπόριο	UNI-Europa	EUROCOMMERCE
Έπιπλα	FETBB	UEA
Εσωτερική ναυσιπλοΐα	ETF	OEB· UINF
Ζάχαρη	EFFAT	CEFS
Ηλεκτρική ενέργεια	EMCEF· FSESP	EURELECTRIC
Θαλάσσια αλιεία	ETF	EUROPECHE/COGECOA
Θαλάσσιες μεταφορές	ETF	ECSA
Ιδιωτική ασφάλεια	UNI-Europa	CoESS
Καθαρισμός	UNI-Europa	FENI
Κλωστοϋφαντουργία/ ένδυση	FSE-THC	EURATEX
Ξενοδοχεία/εστίαση/ τουρισμός	EFFAT	HOTREC
Ξύλο	FETBB	CEI-Bois
Οδικές μεταφορές	ETF	IRU
Οικοδομικά/τεχνικά έργα	FETBB	FIEC
Ορυχεία	EMCEF	APEP· CECISO
Πολιτική αεροπορία	ECA· ETF	ACI Europe· AEA· ERA· IACA
Πολιτισμός	EEA	PEARLE*
Προσωπικές υπηρεσίες	UNI-Europa	CIC Europe
Προσωρινή απασχόληση	UNI-Europa	CIETT Europe
Σιδηρόδρομοι	ETF	CCFE
Ταχυδρομεία	UNI-Europa	POSTEUROP
Τηλεπικοινωνίες	UNI-Europa	ETNO
Τράπεζες	UNI-Europa	FBE· GEBC· GECE
Υπόδηση	FSE-THC	CEC

Διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους δυνάμει του άρθρου 138 της συνθήκης

Ημερομηνία	Θέμα της διαβούλευσης	Συμβολή των κοινωνικών εταίρων
1993	Επιτροπές ευρωπαϊκής επιχείρησης	Γνωμοδότηση κατόπιν απόπειρας διαπραγμάτευσης
1995	Συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής	Συμφωνία για τη γονική άδεια (14 Δεκεμβρίου 1995)
1995	Ρυθμίσεις για το βάρος της απόδειξης στην περίπτωση διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου	Ξεχωριστές γνώμες
1995	Ευελιξία του χρόνου εργασίας και ασφάλεια των εργαζομένων	Συμφωνία για την εργασία μερικής απασχόλησης (6 Ιουνίου 1997) Συμφωνία για την εργασία ορισμένου χρόνου (18 Μαρτίου 1999) Αποτυχία των διαπραγματεύσεων για την προσωρινή απασχόληση (Μάιος 2001)
1996	Πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία	Ξεχωριστές γνώμες
1997	Ενημέρωση των εργαζομένων και διαβούλευση με αυτούς	Ξεχωριστές γνώμες
2000	Προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη	Ξεχωριστές γνώμες
2000	Εκσυγχρονισμός και βελτίωση των εργασιακών σχέσεων	Συμφωνία για την τηλεργασία (Μάιος 2002)
2000	Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε αμίαντο κατά τη διάρκεια της εργασίας	Ξεχωριστές γνώμες
2000	Υγεία και ασφάλεια στην εργασία των αυτοαπασχολουμένων	Ξεχωριστές γνώμες
2001	Προστασία των προσωπικών δεδομένων των μισθωτών	Σε εξέλιξη
2002	Πρόληψη και διαχείριση της αλλαγής. Μία δυναμική προσέγγιση των κοινωνικών πτυχών των αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων	Σε εξέλιξη

Ορισμένα παραδείγματα εκκλήσεων προς τους κοινωνικούς εταίρους

<p>Απασχόληση</p>	<p>Καλούνται οι κοινωνικοί εταίροι να διαπραγματευθούν και να εφαρμόσουν (σε κάθε κατάλληλο επίπεδο, συμφωνίες με σκοπό τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας, συμπεριλαμβανομένων ευέλικτων μορφών εργασίας (...). Οι κοινωνικοί εταίροι, σε όλα τα κατάλληλα επίπεδα, καλούνται να συνάψουν, ανάλογα με την περίπτωση, συμφωνίες για τη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση προκειμένου να διευκολυνθεί η προσαρμοστικότητα και η καινοτομία. <i>(Κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση)</i></p> <p>Καλούνται οι κοινωνικοί εταίροι να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο καθορίζοντας, εφαρμόζοντας και αξιολογώντας τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση που εμπίπτουν στον τομέα της αρμοδιότητάς τους, με ιδιαίτερη έμφαση στον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας, τη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση και την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, ιδίως για τις γυναίκες. <i>(Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα)</i></p>
<p>Κατάρτιση</p>	<p>Καλούνται οι κοινωνικοί εταίροι να συνάψουν συμφωνίες σχετικά με τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως για τους εργαζομένους με μικρή ειδικευση και τους μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένους (...). <i>(Ανακοίνωση «Η πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής διά βίου μάθησης»)</i>.</p> <p>Έμφαση δίνεται στην εκπαίδευση και τη διά βίου κατάρτιση, ουσιαστικές συνιστώσες του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, ιδίως με την ενθάρρυνση των κοινωνικών εταίρων να συνάπτουν συμφωνίες για την καινοτομία και τη διά βίου μάθηση. <i>(Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας)</i></p>
<p>Κινητικότητα</p>	<p>Οι κοινωνικοί εταίροι, τα κράτη μέλη και τα κοινοτικά θεσμικά όργανα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να εξασφαλίσουν βελτίωση της δυνατότητας μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων. Η Επιτροπή θα ζητήσει τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων για να συντελεστεί πρόοδος στην υποβολή νομοθετικών προτάσεων ή σε ό,τι αφορά ανάλογες ενέργειες (...). Τα κράτη μέλη σε συνεργασία με την Επιτροπή και τους κοινωνικούς εταίρους (...) καλούνται να δεσμευθούν από κοινού για την υλοποίηση και την παρακολούθηση της ανάπτυξης συστημάτων όπως το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων, τα συμπληρωματικά διπλώματα ή πιστοποιητικά, το βιβλιάριο κατάρτισης (Europass) και το ευρωπαϊκό υπόδειγμα βιογραφικού σημειώματος και χαρτοφυλακίου μέχρι το 2003. <i>(Σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τις δεξιότητες και την κινητικότητα)</i></p>
<p>Παράταση του επαγγελματικού βίου</p>	<p>Η ενεργός δέσμευση των κοινωνικών εταίρων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της προτεινόμενης συνολικής προσέγγισης. Οι κοινωνικοί εταίροι είναι αρμόδιοι, στο πνεύμα του πλήρους σεβασμού της αυτονομίας τους, για τη διαπραγμάτευση των συνθηκών εργασίας (...) με σκοπό την παραμονή στην εργασία των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας για το συμφέρον των εργαζομένων και των εργοδοτών, καθώς και της οικονομίας και της κοινωνίας στο σύνολό τους. <i>(Εκθεση για την παράταση του ενεργού επαγγελματικού βίου)</i></p>
<p>Πρόληψη και διαχείριση της αλλαγής</p>	<p>Διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους για τον καθορισμό σε κοινοτικό επίπεδο μιας πρακτικής για τις αναδιρθρώσεις που θα βασίζεται σε ένα μακροπρόθεσμο όραμα με σκοπό την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. <i>(Πρώτο στάδιο της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους δυνάμει του άρθρου 138-παράγραφος 2 της Συνθήκης)</i>.</p> <p>Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να αναζητήσουν τα μέσα για την καλύτερη διαχείριση της αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων μέσα από τον διάλογο και την προληπτική προσέγγιση. <i>(Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης)</i>.</p>

Πρόταση
ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για τη θέσπιση τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την
απασχόληση**

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 202,

την πρόταση της Επιτροπής¹

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Οι κοινωνικοί εταίροι έχουν συμμετάσχει στην υλοποίηση της συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση που χάραξε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου στις 20 και 21 Νοεμβρίου 1997 στο πλαίσιο της μόνιμης επιτροπής απασχόλησης, η οποία θεσπίστηκε με την απόφαση 70/532/ΕΚ του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 1970 περί συστάσεως της μόνιμης επιτροπής απασχόλησης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων³, η οποία τροποποιήθηκε από την απόφαση 99/207/ΕΚ της 9ης Μαρτίου 1999⁴.
- (2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στην Κολωνία στις 3 και 4 Ιουνίου 1999 έθεσε τις βάσεις για έναν μακροοικονομικό διάλογο μεταξύ των εκπροσώπων του Συμβουλίου, της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των κοινωνικών εταίρων.
- (3) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στην Λισσαβόνα, στις 23 και 24 Μαρτίου 2000, καθόρισε έναν νέο στρατηγικό στόχο για την προσεχή δεκαετία και συμφώνησε ότι για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται μία συνολική στρατηγική με σκοπό την ολοκλήρωση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, τη συντονισμένη ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και τις μακροοικονομικές πολιτικές. Στην ανακοίνωσή της για τον κοινωνικό διάλογο, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η σύνοδος κορυφής θα συμβάλει στη συζήτηση αυτών των θεμάτων.

---

¹

²

³ ΕΕ L 273 της 17.12.1970, σ.25 απόφαση τροποποιημένη από την απόφαση 75/62/ΕΟΚ (ΕΕ L21 της 28.1.1975, σ.17)

⁴ ΕΕ L 72 της 18.3.1999, σ.33

- (4) Στην κοινή τους εισήγηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν, οι κοινωνικοί εταίροι επεσήμαναν ότι η μόνιμη επιτροπή απασχόλησης δεν είχε οδηγήσει σε παρόμοια ολοκλήρωση των συνεννοήσεων και ότι δεν ανταποκρινόταν στις ανάγκες για συνοχή και συνέργια μεταξύ των διαφόρων διαδικασιών στις οποίες αυτοί συμμετέχουν.

Στην ίδια κοινή εισήγηση οι κοινωνικοί εταίροι πρότειναν να αντικατασταθεί η μόνιμη επιτροπή απασχόλησης με μία τριμερή επιτροπή συνεννόησης για τη μεγέθυνση και την απασχόληση η οποία θα ήταν το κατ' εξοχήν πεδίο συνεννοήσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και των δημόσιων αρχών για το σύνολο της στρατηγικής που καθορίστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας.

- (5) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στο Λάακεν στις 14 και 15 Δεκεμβρίου 2001, έλαβε γνώση της βούλησης των κοινωνικών εταίρων να αναπτύξουν και να αρθρώσουν καλύτερα το διάλογο για τις διάφορες πτυχές της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Αυτό επιβεβαιώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη στις 15 και 16 Μαρτίου 2002.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Θέσπιση της συνόδου κορυφής

Θεσπίζεται τριμερής κοινωνική σύνοδος κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση (στο εξής καλούμενη «σύνοδος κορυφής»).

Άρθρο 2

Καθήκοντα

Η σύνοδος κορυφής έχει ως καθήκον να εξασφαλίζει, κατά τρόπο μόνιμο, στο πνεύμα της τήρησης της Συνθήκης και των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων και των οργανισμών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τη συνεννόηση μεταξύ του Συμβουλίου, της Επιτροπής και των κοινωνικών εταίρων με σκοπό να επιτραπεί στους κοινωνικούς εταίρους να συμβάλουν, βάσει του κοινωνικού διαλόγου που αναπτύσσουν, στις διάφορες συνιστώσες της ενοποιημένης οικονομικής και κοινωνικής στρατηγικής όπως αυτή χαραχθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000 και όπως συμπληρώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ, τον Ιούνιο του 2001. Για τον σκοπό αυτό, η σύνοδος κορυφής βασίζεται στις εργασίες και τις συζητήσεις μεταξύ του Συμβουλίου, της Επιτροπής και των κοινωνικών εταίρων οι οποίες έχουν προηγηθεί στα διάφορα προβλεπόμενα όργανα συνεννοήσεων.

Άρθρο 3

Σύνθεση

1. Η σύνοδος κορυφής απαρτίζεται από την εκάστοτε προεδρία του Συμβουλίου σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων και από τις δύο ακόλουθες προεδρίες, την Επιτροπή και εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων.
2. Οι εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων είναι κατ' ανώτατο όριο 20 και χωρίζονται σε δύο ίσες αντιπροσωπείες, αποτελούμενες από 10 αντιπροσώπους των εργαζομένων και 10 αντιπροσώπους των εργοδοτών.

Κάθε αντιπροσωπεία αποτελείται από τους εκπροσώπους των ευρωπαϊκών διεπαγγελματικών οργανώσεων γενικού χαρακτήρα ή ειδικότερου χαρακτήρα που εκπροσωπούν τα στελέχη επιχειρήσεων και τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο τεχνικός συντονισμός της αντιπροσωπείας των εργαζομένων αναλαμβάνεται από την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (CES), της δε αντιπροσωπείας των εργοδοτών από την Ένωση των Συνομοσπονδιών της Βιομηχανίας και των Εργοδοτών της Ευρώπης (UNICE).

Άρθρο 4 *Λειτουργία*

1. Η σύνοδος κορυφής συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά ετησίως. Κάθε συνεδρίαση πρέπει να πραγματοποιείται ακριβώς πριν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
2. Η σύνοδος κορυφής προεδρεύεται από κοινού από τον ασκούντα την προεδρία του Συμβουλίου και από τον πρόεδρο της Επιτροπής.
3. Τα θέματα προς συζήτηση καθορίζουν από κοινού η προεδρία του Συμβουλίου, η Επιτροπή και οι διεπαγγελματικές οργανώσεις των εργαζομένων και των εργοδοτών που συμμετέχουν στις εργασίες της συνόδου.
4. Οι συμπροεδρεύοντες υποβάλουν έκθεση για τις συζητήσεις και τα αποτελέσματα της συνεδρίασης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
5. Τις συνεδριάσεις της συνόδου κορυφής συγκαλούν οι συμπροεδρεύοντες, με δική τους πρωτοβουλία.
6. Τα μέλη της συνόδου κορυφής που εκπροσωπούν τις οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 λαμβάνουν έξοδα ταξιδιού και διαμονής σύμφωνα με τις διατάξεις που έχει θεσπίσει σχετικά το Συμβούλιο.
7. Ο εσωτερικός κανονισμός καταρτίζεται με πρωτοβουλία των συμπροεδρευόντων για τη ρύθμιση των τρόπων λειτουργίας της συνόδου κορυφής.

Άρθρο 5 *Κατάργηση απόφασης*

Η απόφαση 99/207/EK καταργείται. Η κατάργηση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία της πρώτης συνεδρίασης της συνόδου κορυφής που θεσπίζεται με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 6 *Έναρξη ισχύος*

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Βρυξέλλες, [...]

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*